

НИЙСЛЭЛИЙН
СТАТИСТИКИЙН
ГАЗАР

НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН БАЙДАЛ

2021
06 САР

СТАТИСТИКИЙН
ТАНИЛЦУУЛГА

 www.ubstat.mn

 www.facebook.com/ubstat

 www.1212.mn

АГУУЛГА

Хуудасны
дугаар

НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ,
2017-2021 ОН

1

НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ,
ДҮҮРГЭЭР

2

НИЙГМИЙН ДААТГАЛ

4

ЭРҮҮЛ МЭНД

7

ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

12

ГЭМТ ХЭРЭГ

18

ТӨСӨВ

22

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ

26

АЖ ҮЙЛДВЭР

36

МАЛ АЖ АХУЙ

42

ХОТЫН НИЙТИЙН АЖ АХУЙ

45

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 1. Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн эхний хагас жилд

Үзүүлэлтүүд		Хэмжих нэгж	2017	2018	2019	2020	2021
Шинээр төрсөн хүүхэд		хүн	↓ 18 309 ^{8.5}	↑ 20 042 ^{9.5}	↑ 20 239 ^{1.0}	↓ 19 727 ^{2.5}	↓ 18 555 ^{5.9}
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид		хүн	↓ 16 125 ^{42.7}	↑ 17 989 ^{11.6}	↓ 12 463 ^{30.7}	↓ 8 437 ^{32.3}	↑ 93 154 ^{11.0**}
Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг		тоо	↓ 8 289 ^{17.5}	↑ 14 578 ^{75.9}	↓ 11 698 ^{19.8}	↓ 9 064 ^{22.5}	↓ 6 715 ^{25.9}
Хэрэглээний үнийн индекс, (сарын өөрчлөлт)		хувь	↓ 0.7 ^{0.2}	↑ 0.7 ^{1.4}	↑ 1.4 ^{0.7}	↓ 0.4 ^{1.0}	↑ 0.9 ^{0.5}
Гадаад валютын нэрлэсэн ханш (сарын дундаж)	Доллар (АНУ)	төгрөг	↑ 2 368 ^{20.5}	↑ 2 432 ^{2.7}	↑ 2 654 ^{9.1}	↑ 2 816 ^{6.1}	↑ 2 849 ^{1.2}
	Юань (БНХАУ)	төгрөг	↑ 348 ^{16.8}	↑ 376 ^{8.0}	↑ 385 ^{2.4}	↑ 398 ^{3.4}	↑ 443 ^{11.3}
	Рубль (ОХУ)	төгрөг	↑ 41 ^{36.7}	↓ 39 ^{4.9}	↑ 41 ^{5.1}	41 ^{0.0}	↓ 39 ^{4.9}
Нийслэлийн төсвийн орлого		тэрбум төгрөг	↓ 322.0 ^{25.6}	↑ 408.9 ^{27.0}	↑ 425.2 ^{4.0}	↓ 413.9 ^{2.7}	↑ 536.0 ^{29.5}
Нийслэлийн төсвийн зарлага		тэрбум төгрөг	↓ 430.5 ^{10.7}	↑ 543.9 ^{26.3}	↑ 567.5 ^{4.3}	↑ 618.4 ^{9.0}	↓ 565.9 ^{8.5}
Агаарын дундаж температур		°C	19.3	17.9	17.4	17.0	14.8

Тайлбар: өмнөх онтой харьцуулсан

 Эерэг хандлага, өөрчлөлт

 Сөрөг хандлага, өөрчлөлт

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 2. Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн үзүүлэлтүүд, дүүргээр

Үзүүлэлт	Хэмжих Нэгж	2020 I-VI					2021 I-VI				
		Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага		Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага	
Хүн амын нягтрал /нэг кв км-т ногдох хүн/	Тоо	315	Баянгол	7 710	Налайх	55	321	Баянгол	7 914	Налайх	57
			Чингэлтэй	1 707	Багануур	46		Чингэлтэй	1 706	Багануур	47
			Сүхбаатар	703	Багахангай	30		Сүхбаатар	698	Багахангай	32
Нялхсын нас баралт /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/	0\00*	11	Сонгинохайрхан	13	Налайх	6	10	Налайх	25	Хан-Уул	7
			Чингэлтэй	12	Сүхбаатар	4		Багануур	13	Баянзүрх	6
			Баянгол	10	Багахангай	-		Сонгинохайрхан	13	Багахангай	-
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд	0\000	50	Сонгинохайрхан	55	Сүхбаатар	35	326	Хан-Уул	662	Налайх	437
			Багануур	54	Хан-Уул	31		Баянзүрх	618	Багануур	244
			Баянзүрх	53	Багахангай	12		Баянгол	605	Багахангай	218
Төсвийн орлого, зарлагын харьцаа зарлага=100	тоо	71	Сүхбаатар	54	Багануур	9	95	Чингэлтэй	122	Багануур	14
			Чингэлтэй	53	Налайх	9		Хан-Уул	67	Налайх	12
			Хан-Уул	38	Багахангай	7		Сүхбаатар	57	Багахангай	9
16-аас дээш насны 10 000 хүнд ногдох Гэмт хэрэг	тоо	81	Сүхбаатар	155	Багахангай	61	61	Сүхбаатар	96	Налайх	43
			Баянгол	106	Налайх	54		Хан-Уул	74	Багахангай	40
			Баянзүрх	101	Багануур	43		Баянзүрх	71	Багануур	35

Тайлбар: * промилль ** продицимил

I. Саруудыг ром тоогоор тэмдэглэв.

- Сар: I, II, III, IV, V ... г.м
- Улирал: I-III, IV-VI, VII-IX, X-XII
- Өссөн дүн: I-IV, I-XI ... г.м (Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдсэн дүнг харуулав).

II. Дараах тэмдэглэгээг ашиглав.

- гүйцэтгэл байхгүй
- * урьдчилсан гүйцэтгэл
- ** дахин

III. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

IV. Хэмжих нэгжийн тэмдэглэгээ

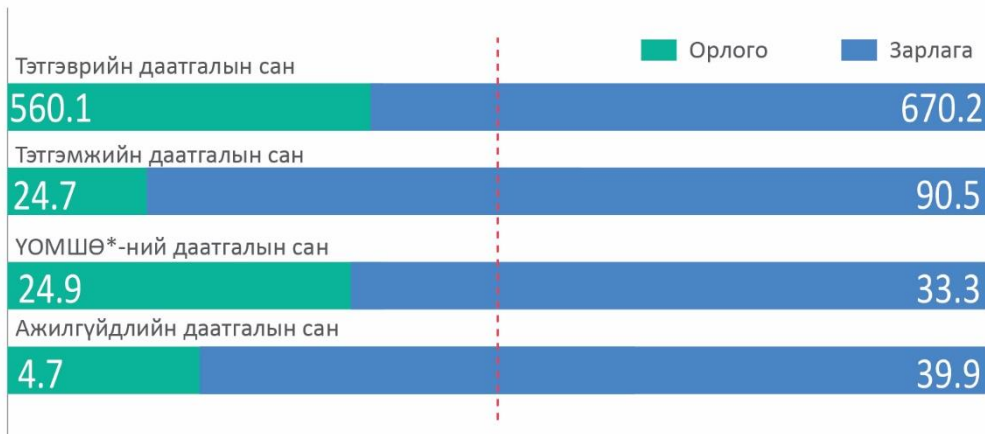
мянга	=1000
сая	=10 ⁶
тэрбум	=10 ⁹
их наяд	=10 ¹²
мян	мянга
%	хувь
мм	миллиметр
см	сантиметр
дм	дециметр
м	метр
км	километр
м ²	метр квадрат
дм ²	дециметр квадрат
км ²	километр квадрат
м ³	метр куб
га	гектар
мл	миллилитр
л	литр
г	грамм
кг	килограмм
цн	центнер
т	тонн
Вт	ватт
кВт.ц	киловатт цаг
кал	калори
ккал	килокалори
Гкал	гигакалори(=10 ⁹ калори)
с	секунд
мин	минут
мкг/м ³	микрограмм метр куб
м/с	метр секунд
ш	ширхэг
х.д.х	хэвлэлийн даралтат хуудас

НИЙГМИЙН ДААТГАЛ (2021 оны эхний хагас жилд)

ᠨᠢᠶᠭᠮᠡᠨ ᠳᠠᠭᠲᠠᠭᠠᠯ

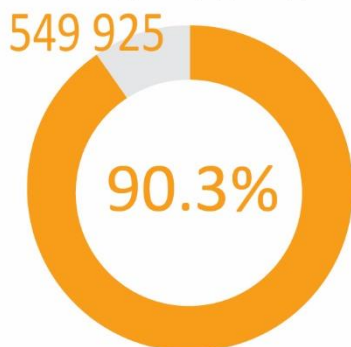
НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САН, тэрбум төгрөг

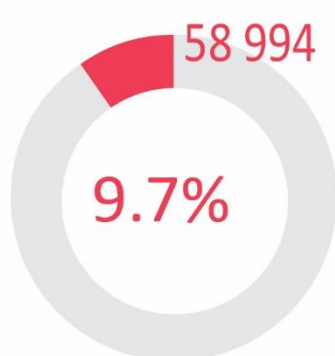
* ҮОМШӨ - Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчин

→ НИЙГМИЙН ДААТГАЛД ДААТГУУЛАГЧИД

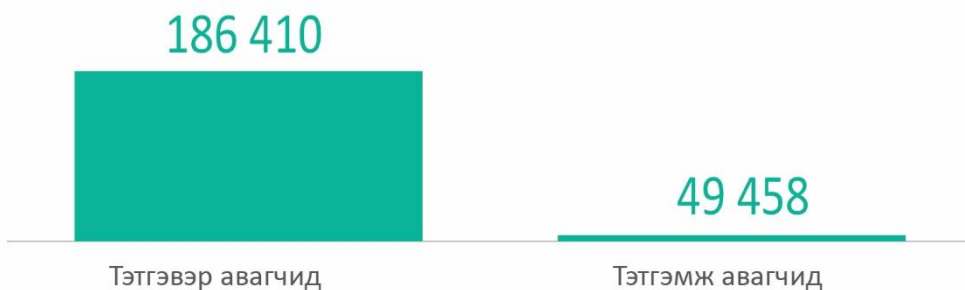
Албан журмаар даатгуулагчид

Сайн дураар даатгуулагчид

→ ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖИД ХАМРАГДАГЧИД

НИЙГМИЙН ДААТГАЛ

Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөгч нийт иргэдийн 438.9 мянга (72.1%) нь аж ахуйн нэгж байгууллагын, 111.1 мянга (18.2%) нь төсөвт байгууллагын, 59.0 мянга (9.7%) нь сайн дурын даатгуулагчид байна. Даатгуулагчид өмнөх оны мөн үеэс 8.2 мянган (1.4%) даатгуулагчаар өссөн байна.

Нийслэлийн нийгмийн даатгалын газрын мэдээллээр нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2021 оны эхний хагас жилд 614.4 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 151.4 (7.6%) тэрбум төгрөгөөр өссөн, харин зарлага 833.9 тэрбум төгрөг болж 179.3 (37.8%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн байна.

2021 оны эхний хагас жилд нийслэлийн нийгмийн даатгалын салбарын үйлчилгээнд 31.5 мянган байгууллага, 608.9 мянган иргэн хамрагдаж, 833.9 тэрбум төгрөгийг нийгмийн даатгалын сангуудаас зарлагдсан байна.

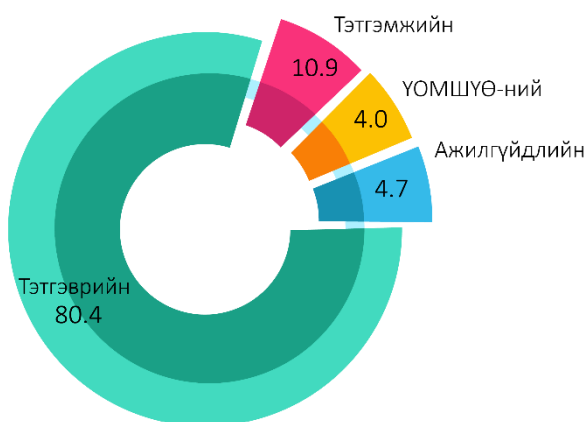
2021 оны эхний хагас жилд нийгмийн даатгалын сангийн нийт орлого 614.4 тэрбум төгрөг болж төлөвлөснөөс 43.6 тэрбум төгрөгөөр (7.6%) илүү бүрдсэн байна.

Хүснэгт 3. Нийслэлийн нийгмийн даатгалын сангийн орлого, дүүргээр, сая төгрөг

Дүүрэг	Орлого			
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь	Зөрүү
Нийслэлийн дүн	570 776.7	614 362.8	107.6	43 586.1
Багануур	7 079.2	8 175.0	115.5	1 095.8
Багахангай	834.7	1 006.4	120.6	171.7
Баянгол	100 894.7	108 813.6	107.8	7 918.9
Баянзүрх	77 775.7	79 262.1	101.9	1 486.4
Налайх	5 106.6	4 937.6	96.7	- 169.0
Сонгинохайрхан	40 318.0	39 358.6	97.6	- 959.4
Сүхбаатар	122 296.4	136 334.8	111.5	14 038.4
Хан-Уул	93 789.7	102 012.8	108.8	8 223.1
Чингэлтэй	122 681.7	134 461.9	109.6	11 780.2

Нийгмийн даатгалын санд хуримтлуулсан нийт шимтгэлийн орлогын 91.2 хувь нь тэтгэврийн даатгалын санд, 4.0 хувь нь тэтгэмжийн даатгалын санд, 4.1 хувь нь үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний (ҮОМШӨ) даатгалын санд, 0.7 хувь нь ажилгүйдлийн даатгалын санд тус тус төвлөрчээ.

Зураг 1. Даатгалын сангийн зарлага, хувиар, VI сарын эцэст

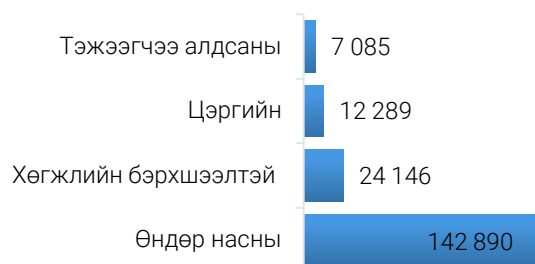

2021 оны эхний хагас жилд нийслэлийн нийгмийн даатгалын сангаас даатгуулагч, иргэдэд 833.9 тэрбум төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмжийг олгожээ.

Нийгмийн даатгалын сангийн нийт зарлагын 80.4 хувийг тэтгэврийн, 10.9 хувийг тэтгэмжийн, 4.0 хувийг ҮОМШӨ-ний, 4.7 хувийг ажилгүйдлийн даатгалын санд тус тус эзэлж байна.

Нийслэлийн нийгмийн даатгалын сангийн зарлага 2021 оны эхний хагас жилд өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 27.4 хувиар өсөхөд тэтгэмжийн даатгалын сангийн зарлага хамгийн өндөр буюу 82.4 хувиар өссөн нь нөлөөлсөн байна.

Зураг 2. Нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авагчдын тоо

2021 оны эхний хагас жилд тэтгэврийн даатгалын сангаас 670.2 тэрбум төгрөгийн зарлага гаргаснаас 142.9 мянган (өндөр насны тэтгэвэр авагч) хүнд 396.9 тэрбум (59.2%) төгрөгийг, 24.1 мянган (хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний тэтгэвэр авагч) хүнд 46.4 тэрбум (6.9%) төгрөгийг, 7.1 мянган (тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр авагч) хүнд 14.3 тэрбум (2.1%) төгрөгийг, 12.3 мянган (цэргийн тэтгэвэр авагч) хүнд 50.1 тэрбум (7.5%) төгрөгийг тус тус олгосон байна. Харин

162.3 тэрбум (24.2%) төгрөгийг бусад зардалд зарцуулжээ.

Тэтгэмжийн даатгалын сангаас хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсан 26.2 мянган хүнд 6.0 тэрбум төгрөгийн, жирэмсэн болон амаржсан 19.9 мянган эхэд 39.8 тэрбум төгрөгийн, 3.4 мянган иргэний ар гэрт 3.4 тэрбум төгрөгийн оршуулгын тэтгэмж, 41.3 тэрбум төгрөгийг бусад зардалд тус тус олгосон байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Нийгмийн даатгал нь иргэн, төр, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас зохих журмын дагуу шимтгэл төлж, нийгмийн даатгалын санг бүрдүүлэн, даатгуулагч иргэн өндөр наслах, хөгжлийн бэрхшээлтэй буюу хөдөлмөрийн чадваргүй болох, өвчлөх, ажилгүй болох үед өөрт нь, тэрчлэн нас барахад түүний асрамжид байсан хүмүүст хууль тогтоомжид заасан тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр олгох зориулалттай нийгэм, эдийн засгийн арга хэмжээ юм.

Нийгмийн даатгалын сан гэж ажил олгогч, даатгуулагчийн хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр, үйлчилгээнд зарцуулах, нийгмийн даатгалын үйл ажиллагааны зардлыг нөхөх зорилгоор төлсөн шимтгэлийн орлого, бусад эх үүсвэрээс бүрдүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хэлнэ.

Даатгуулагч гэдэг нь хууль болон гэрээний үндсэн дээр нийгмийн даатгалын санд шимтгэл төлж даатгуулсан, нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр авах эрх бүхий этгээдийг хэлнэ.

Тэтгэвэр гэж даатгуулагчийг өндөр наслахад насан туршид нь, хөдөлмөрийн чадвараа алдсан бол хөдөлмөрийн чадвар нь сэргээгдэх хүртэл, эсхүл өндөр насны тэтгэвэр авах насанд хүртэл, нас барахад нь түүний асрамжид байсан гэр бүлийн хөдөлмөрийн чадваргүй гишүүнд нийгмийн даатгалын сангаас сар бүр олгох мөнгөн олговор юм.

Тэтгэмж нь хөдөлмөрийн чадвараа түр хугацаагаар алдах, жирэмсний, амаржсаны чөлөө эдлэх, ажилгүй болох тохиолдолд даатгуулагч өөрт нь, даатгуулагч нас барах тохиолдолд гэр бүлд нь хууль заасан болзол, нөхцөлийн дагуу нийгмийн даатгалын сангаас тодорхой хугацаанд буюу нэг удаа олгох мөнгөн олговор байна.

ЭРҮҮЛ МЭНД (2021 оны эхний хагас жилд)

ᠡᠷᠦᠭᠦᠯᠡ ᠮᠡᠨᠳᠡ

Амаржсан эх

2020 VI 19 524

2021 VI 18 392

5.8%

Нийт халдварт өвчнөөр өвчлөгчид

2020 VI 8 437

2021 VI 93 154

11 дахин

Нялхсын эндэгдлийн түвшин
(1000 амьд төрөлтөд ногдох)

2020 VI

11.7

2021 VI

11.0

5 хүртэлх насны хүүхдийн
эндэгдлийн түвшин
(1000 амьд төрөлтөд ногдох)

2020 VI

12.9

2021 VI

12.7

ЭРҮҮЛ МЭНД

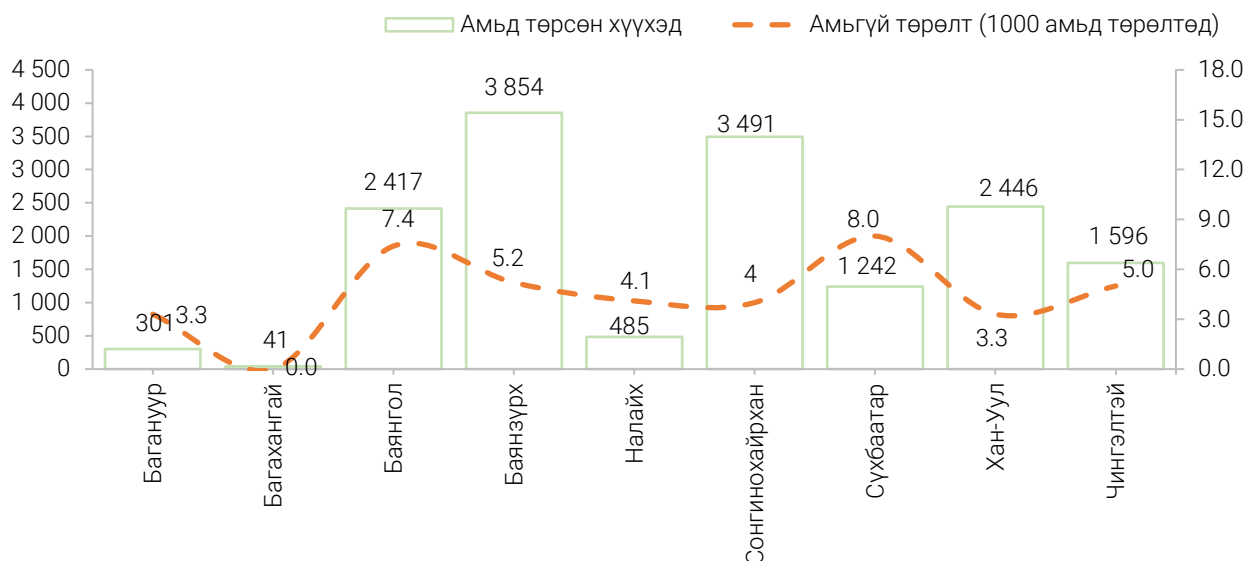
Нийслэлийн хэмжээнд 2021 оны эхний хагас жилд 18392 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 1132 (5.8%) төрөлтөөр буурсан байна. Нийт төрөлтийн 11440 (62.2%) нь НЭМГ-ын харьяа эмнэлэгт, 6952 (37.8%) нь нийслэлд үйл ажиллагаа явуулж буй ЭМЯ-ны харьяа улс болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт амаржсан байна. Нийт амаржсан эхчүүдийн 0.3 хувийг гэрийн төрөлт эзэлж байна.

Хүснэгт 4. Төрсөн хүүхэд, эх, хүүхдийн эндэгдэл, жил бүрийн эхний хагас жилд

Үзүүлэлт	2019 I-VI	2020 I-VI	2021 I-VI	$\frac{2021}{2020}$ %
Амаржсан эхийн тоо	20 074	19 524	18 392	-5.8
Гэрийн төрөлт	68	67	49	-26.9
Хяналтгүй төрөлт	128	103	56	-45.6
Амьд төрсөн хүүхэд	20 239	19 727	18 555	-5.9
Эхийн эндэгдэл	6	7	20	2.9**
Нэг хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	266	230	205	-10.9
Амьд төрсөн 1000 хүүхэд тутмаас 1 хүртэл насанд эндсэн хүүхэд	13.1	11.6	11.0	-

2021 оны эхний хагас жилд 18555 хүүхэд мэндэлсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1172 (5.9%) хүүхдээр цөөн байна. Төрсөн нийт хүүхдийн 2652 (14.3%) нь бусад аймгийн харьяат эхчүүдээс мэндэлжээ.

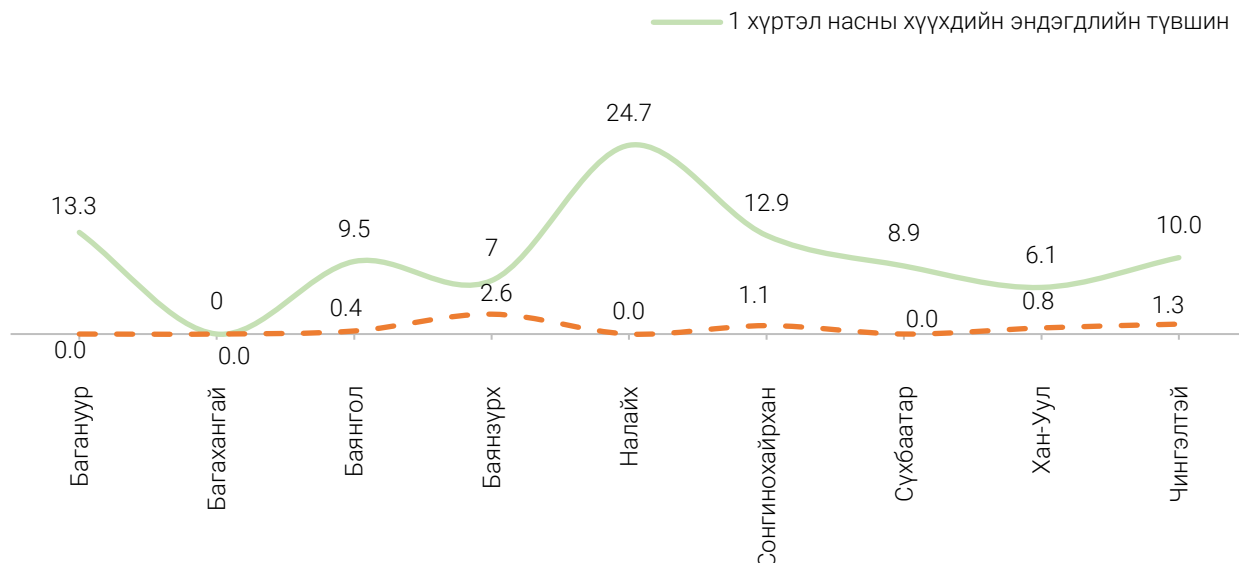
Зураг 3. Амьд төрсөн хүүхэд, дүүргээр

Төрсөн нийт хүүхдийн 9569 (51.6%) нь эрэгтэй, 8986 (48.4%) нь эмэгтэй хүүхэд байна. Амьд төрсөн нийт хүүхдээс 2 ихэр 266, 3 ихэр 2 байна. Мөн 3.2 хувь нь 2500 граммаас бага жинтэй, 0.6 хувь нь төрөлхийн гажигтай төржээ.

Амьгүй төрөлтийн 105 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 2 тохиолдлоор буурсан байна. Амьгүй төрөлт Баянгол, Сүхбаатар дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна.

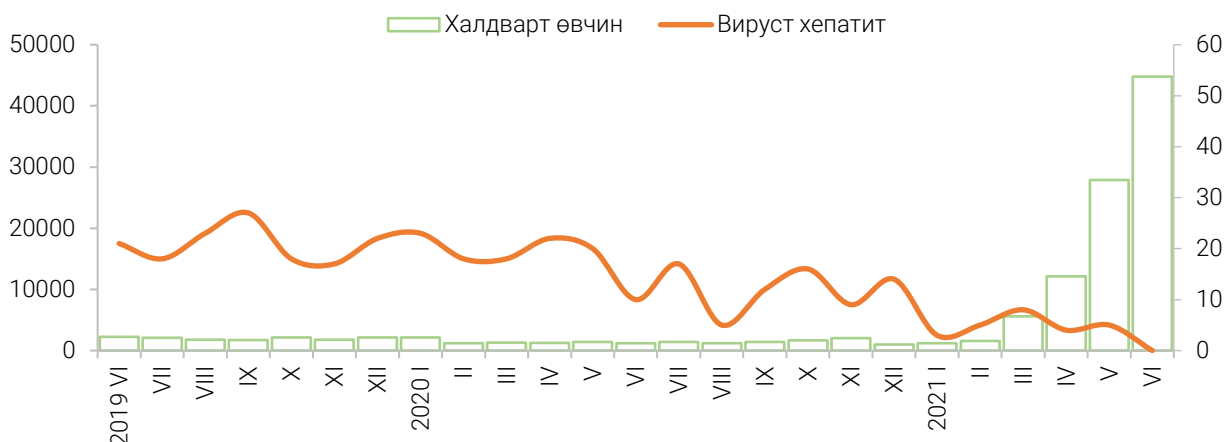
Зураг 4. Хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох), дүүргээр, эхний хагас жилд

2021 оны эхний хагас жилд бүртгэгдсэн нялхсын эндэгдлээс Сонгинохайрхан дүүрэгт 45 (21.9%) нь, Баянгол дүүрэгт 23 (11.2%) нь, Баянзүрх дүүрэгт 27 (13.2%) нь, Чингэлтэй дүүрэгт 16 (7.8%) нь, Хан-Уул дүүрэгт 15 (7.3%) нь, Сүхбаатар дүүрэгт 11 (5.4%) нь, Налайх дүүрэгт 12 (5.8%) нь, Багануур дүүрэгт 4 (2.0%) нь, бусад аймгийн харьяат 52 (25.4%), Багахангай дүүрэгт бүртгэгдээгүй байна.

Нийслэлд 2021 оны эхний хагас жилд 93154 хүн халдварт өвчнөөр өвчилсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 84717 (11.0 дахин их) хүнээр, 10000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүний тоо 569.8 продицимилээр тус тус өссөн байна.

Зураг 5. Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид, сараар

Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийг халдварт өвчний төрлөөр нь авч үзвэл амьсгалын замын цочмог халдварт өвчин 90766 (97.4%), бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин 2055 (2.2%), гэдэсний халдварт өвчин 30 (0.03%), зоонозын халдварт өвчин 8 (0.01%), бусад халдварт өвчин 295 (0.3%) байна.

2021 оны эхний хагас жилд **Коронавируст халдвар /COVID-19/-ын** 89960 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт халдварт өвчний 96.6 хувийг эзэлж байна.

Хүснэгт 5. Нийслэлд гарсан халдварт өвчин, жил бүрийн эхний хагас жилд

Төрөл	Хэмжих нэгж	2019 I-VI	2020 I-VI	2021 I-VI	Өсөлт, бууралт 2021/2020	
					тоо/пункт	хувь
Халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүн, бүгд	бодит тоо	12 463	8 437	93 154	84 717	11.0**
	10000 хүнд	87.1	57.9	627.7	569.8	
Үүнээс:						
Вируст гепатит	бодит тоо	110	111	25	-86	-77.5
	10000 хүнд	0.8	0.8	0.2	-0.6	
Цусан суулга	бодит тоо	1 846	794	24	-770	-97.0
	10000 хүнд	12.9	5.4	0.2	-5.2	
Салхин цэцэг	бодит тоо	4 132	1 031	30	-1 001	-97.1
	10000 хүнд	28.9	7.1	0.2	-6.9	
Гахай хавдар	бодит тоо	24	25	0	-25	-100
	10000 хүнд	0.2	0.2	0.0	-0.2	
Сальмонеллөз	бодит тоо	123	106	1	-105	-99.1
	10000 хүнд	0.9	0.7	0.01	-0.7	
Улаан эсэргэнэ	бодит тоо	410	95	3	-92	-96.8
	10000 хүнд	2.9	0.7	0.02	-0.7	
Хоолны хордлого	бодит тоо	553	71	0	-71	-100
	10000 хүнд	3.9	0.5	0.0	-0.5	
Ёлом	бодит тоо	60	37	1	-36	-97.3
	10000 хүнд	0.4	0.3	0.01	-0.3	
Бруцеллөз	бодит тоо	11	5	0	-5	-100
	10000 хүнд	0.1	0.03	0.0	0.0	
Гар хөл амны өвчин	бодит тоо	714	127	5	-122	-96.1
	10000 хүнд	5.0	0.9	0.03	-0.9	
Тэмбүү	бодит тоо	1 531	2 107	1 126	-981	-46.5
	10000 хүнд	10.7	14.5	7.6	-6.9	
Гонококкт халдвар	бодит тоо	840	1 230	499	-731	-59.4
	10000 хүнд	5.9	8.4	3.4	-5.0	
Трихомониаз	бодит тоо	789	1 057	425	-632	-59.8
	10000 хүнд	5.5	7.3	2.9	-4.4	
Сүрьеэ	бодит тоо	1 198	1 192	771	-421	-35.3
	10000 хүнд	8.4	8.2	5.2	-3.0	
ДОХ	бодит тоо	6	9	5	-4	-44.4
	10000 хүнд	0.04	0.06	0.03	0.03	
Өөр бүлэгт ангилсан өвчний шалтгаан болох коронавирус – (Covid 19)	бодит тоо	-	220	89 960	89 740	408.9**
	10000 хүнд		1.5	606.1	604.6	

Ойлголт, тодорхойлолт:

Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн жилд 0-28 хоногтой эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд эндсэн эхийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Амьд төрөлт: Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гарган авсны дараа нярай амьсгалж байсан, эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл, зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байсан зэргийг (хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүй) хамруулна.

Эндсэн эх: Жирэмсний хугацаанд болон төрөх үедээ эсвэл төрснөөс хойш 42 хоногийн дотор жирэмслэлтийн байрлал, үргэлжилсэн хугацаанаас үл хамааран жирэмслэлт, төрөлт болон түүнийг удирдахтай холбоо бүхий шалтгаанаар эндсэнийг хамруулна.

ЦАГ УУР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ (2021 оны 6 дугаар сард)

Агаарын температур °C (Үнэмлэхүй их/бага)

32.2°C

Хамгийн дулаан хэм

-1.1°C

Хамгийн хүйтэн хэм

Гал түймрийн тоо

2021 VI 827^{28.7%↓}

2020 VI 1 160

Хүний үйл ажиллагаатай
холбоотой осол

1

Үйлдвэрийн осол

67

Бусад

Байгаль орчны зөрчил

97

ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2021 оны 6 дугаар сард дунджаар 14.8°C байв. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 2.2°C-аар, олон жилийн дундажтай харьцуулбал -1.8°C-аар хүйтэн байв. Энэ сарын хамгийн дулаан хэм 32.2°C, хамгийн хүйтэн хэм -1.1°C, хур тунадасны нийлбэр 83.5 миллиметр, салхины үнэмлэхүй их хурд 18 метр секунд хүрч, шороон болон цасан шуургатай 1 өдөр байна.

Хүснэгт 6. Агаарын бохирдолт, мг/м³, VI сард¹

Бодисын нэр		Стандарт хэмжээ	Хэмжилтийн тоо	Хамгийн их хэмжээ	Стандарт хэмжээнээс давсан тохиолдлын тоо	Агаарт байсан дундаж хэмжээ
Хүхэрлэг хий	SO ₂	0.050	369	0.045	-	0.011
Азотын давхар исэл	NO ₂	0.050	304	0.054	5	0.024
Тоосжилт	PM ₁₀	0.100	392	0.228	26	0.044
	PM _{2.5}	0.050	249	0.048	-	0.010
Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл ²	CO	10.000	1 045	3.046	-	0.370
Озон	O ₃	0.100	600	0.096	-	0.044

Улаанбаатар хотын PM 2.5 тоосонцрын агууламж 2021 оны 6 дугаар сард өмнөх оны мөн үеэс 0.009 мг/м³ (45.6%)-ээр, өмнөх сараас 0.003 мг/м³ (25.7%)-оор бага, PM 10 тоосонцрын агууламж өмнөх оны мөн үеэс 0.032 мг/м³ (41.6%)-аар, өмнөх сараас 0.012 мг/м³ (21.2%)-ээр тус тус бага байна. Харин хүхэрлэг хий өмнөх оны мөн үеэс 0.005 мг/м³ (82.5%)-аар их байсан бол, өмнөх сараас 0.008 мг/м³ (45.5%)-аар бага, азотын давхар исэл өмнөх оны мөн үеэс 0.005 мг/м³ (17.0%)-оор бага, өмнөх сарын түвшинд байна.

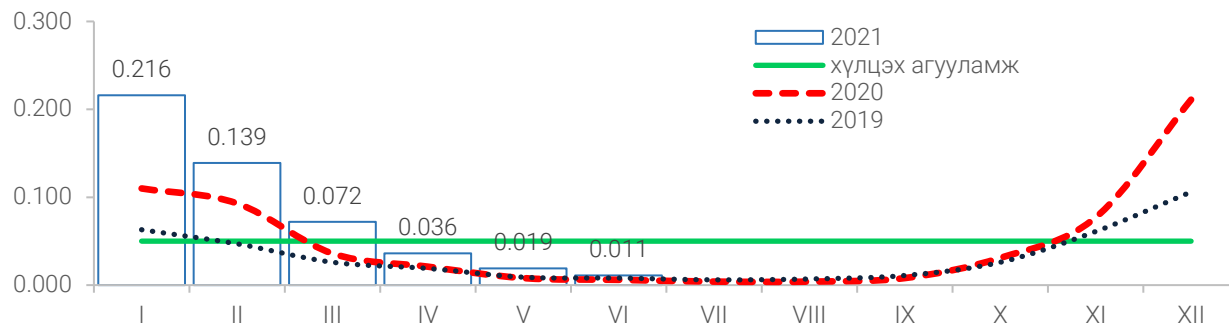
Хүснэгт 7. Улаанбаатар хотын агаар дахь бохирдуулах бодисын агууламж агаарын чанарын стандарт хүлцэх агууламжаас давсан тохиолдлын тоо, станц, 2021 оны VI сард

Станцын байршил	Хүхэрлэг хий (SO ₂)	Азотын давхар исэл (NO ₂)	Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл (CO)	Тоос (PM ₁₀)	Тоос (PM _{2.5})	Озон (O ₃)
Мишээл экспо	-	-	-	1	-	-
Баруун 4 зам	-	5	-	1	-	-
1-р хороолол	-	-	-	-	-	-
13-р хороолол	-	-	-	1	-	-
32-ын тойрог	-	-	-	15	-	-
Хархорин	-	-	-	6	-	-
Ургах наран хороолол	-	-	-	2	-	-
Хайлааст	-	-	-	-	-	-
248-р цэцэрлэг	-	-	-	-	-	-
Богд хааны ордон музей	-	-	-	-	-	-
Нисэх	-	-	-	-	-	-
Толгойт	-	-	-	-	-	-
Зурагт	-	-	-	-	-	-
Амгалан	-	-	-	-	-	-
Баянхошуу	-	-	-	-	-	-

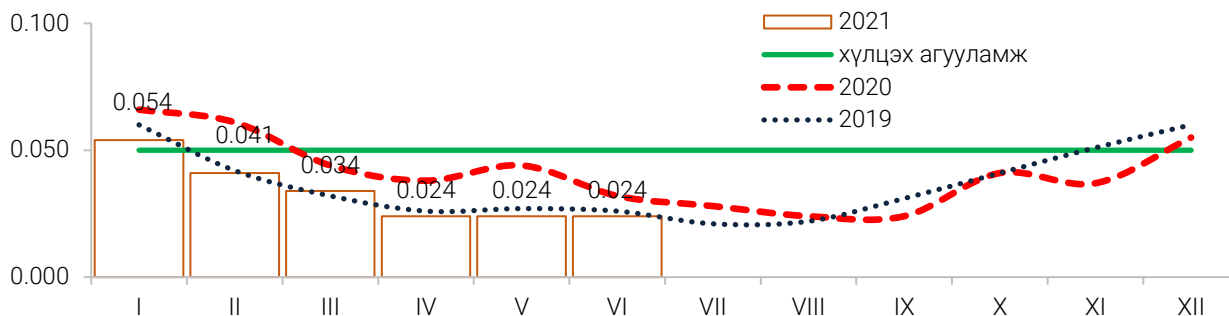
¹ Эх үүсвэр: Цаг уур, орчны шинжилгээний газар

² 8 цагийн дундаж

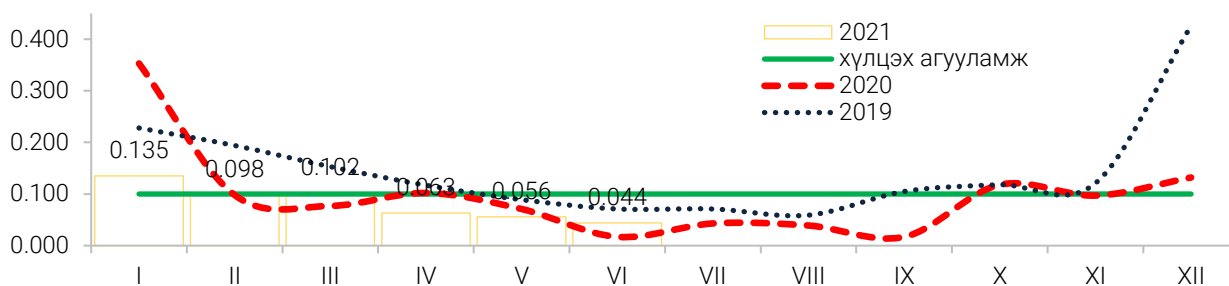
Зураг 6. Улаанбаатар³ хотын агаар дахь хүхэрлэг хийн агууламж, 13 станцын дундаж, мг/м³

Зураг 7. Улаанбаатар³ хотын агаар дахь азотын давхар ислийн агууламж, 12 станцын дундаж, мг/м³

Зураг 8. Улаанбаатар³ хотын агаар дахь 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж, 15 станцын дундаж, мг/м³

Туул голын усны бохирдол:

Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лабораторийн 2020 оны 6 дугаар сарын 23, 24-ний өдөр хийсэн хэмжилтээр Туул голын усны найрлага Туул-Налайх харуул цэгийн орчимд хэвийн, Туул-Сонгино доод харуул цэгийн орчимд эрдэс фосфор 14.8 дахин, биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч 1.7 дахин хүлцэх хэмжээнээс давж Туул голын ус бохирдолтой хэвээр байна.

Хүснэгт 8. Нийслэлийн гадаргын усны найрлага, мг/м³, VI сард⁴

Үзүүлэлт		Стандарт хэмжээ	“Туул-Налайх” харуул цэг		“Туул-Сонгино доод” харуул цэг	
			Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт	Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт
Хүчилтөрөгч	O ₂	≥6	8.64	Хэвийн	6.72	хэвийн
Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	BXX ₅	≤ 3	1.0	Хэвийн	5.1	1.7 дахин
Нитритийн нэгдэл	NO ₂	≤ 0.02	0.002	Хэвийн	0.002	хэвийн
Амоны азот	NH ₄	≤0.5	0.14	Хэвийн	0.18	хэвийн
Эрдэс фосфор	P	≤0.1	0.004	Хэвийн	1.48	14.8 дахин

³ Багануур, Багахангай, Налайх дүүрэгт агаарын бохирдол хэмжих харуул цэг байхгүй.

⁴ Эх үүсвэр: Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лаборатори

"Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал" статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 9. Улаанбаатар хотын агаар дахь бохирдуулагч бодисын хоногийн дундаж агууламж, мг/м³, VI сард

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Мишээл- Экспо төв	Баруун дөрвөн зам	I хороолол	XIII хороолол	32-ын тойрог	Хархорин зах	Ургах наран хороолол	Хайлаас т	248-р цэцэрлэг	Богд хааны ордон музей	Нисэх	Толгойт	Зурагт	Амгалан	Баян- хошуу
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.012	0.007	0.015	0.004	0.005	0.006	0.004	0.010	0.010	0.007	0.020	-	0.017	0.021	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	0.036	0.015	0.038	0.011	0.015	0.015	0.021	0.017	0.019	0.017	0.036	-	0.033	0.045	-
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	27	30	30	30	30	30	27	30	29	30	23	-	23	30	-
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	0.030	0.044	0.023	0.032	0.031	0.027	0.015	0.010	0.018	0.028	0.015	-	-	0.019	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	0.044	0.054	0.035	0.046	0.041	0.041	0.024	0.015	0.029	0.043	0.030	-	-	0.042	-
		-	17.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	28	30	30	30	16	30	9	30	18	26	27	-	-	30	-
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж		0.514	0.509	0.152	0.425	0.363	0.304	0.513	-	0.240	0.238	0.394	0.457	0.330	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь		1.339	3.046	0.739	1.108	1.259	0.858	1.941	-	0.546	0.801	2.038	1.669	1.321	-
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо		90	90	90	90	90	87	88	-	90	80	87	79	84	-
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.049	0.059	0.046	0.051	0.095	0.073	0.054	0.024	0.034	0.031	0.025	0.010	0.026	0.042	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	0.130	0.104	0.084	0.125	0.228	0.140	0.151	0.054	0.075	0.078	0.065	0.027	0.047	0.084	-
		4.0	3.0	-	3.0	50.0	20.0	7.0	-	-	-	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	27	30	28	30	30	30	27	30	27	30	18	30	27	28	-
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	-	0.014	0.01	-	-	-	-	0.010	0.024	0.003	0.006	0.005	0.008	0.011	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	-	0.026	0.023	-	-	-	-	0.018	0.048	0.013	0.014	0.009	0.013	0.018	-
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	-	30	30	-	-	-	-	30	26	30	18	30	27	28	-
Озон O ₃ **	Дундаж	-	-	-	0.030	0.027	-	0.039	-	-	-	0.057	0.043	0.058	0.054	-
	Хамгийн их XXX*-с давсан хувь	-	-	-	0.064	0.048	-	0.072	-	-	-	0.096	0.073	0.094	0.086	-
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	-	-	-	90	90	-	87	-	-	-	80	87	79	87	-

* Хүлцэх хэм хэмжээ,

**CO, O₃-ийн хэмжилтийг 8 цагийн дунджаар тооцсон

Байгаль орчны зөрчил:

Нийслэлийн хэмжээнд 2021 оны эхний хагас жилд байгаль орчныг хамгаалах хууль, тогтоомжийг зөрчсөн 97 зөрчлийг илрүүлжээ. Илрүүлсэн нийт зөрчлийн 13.4 хувийг ан амьтны зөрчил, 44.3 хувийг газрын зөрчил, 16.3 хувийг геодези зураг зүй, кадастрын зөрчил, 12.2 хувийг газрын хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхайн зөрчил, 3.1 хувийг усны зөрчил, 5.1 хувийг агаар, химийн хорт бодисын зөрчил, 5.1 хувийг байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний зөрчил, 1.0 хувийг бусад зөрчил тус тус эзэлж байна. Илрүүлсэн нийт зөрчилд 240.4 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Хүснэгт 10. Байгаль орчны зөрчил, төрлөөр, 2021 оны эхний хагас жилд⁵

Илрүүлсэн зөрчил, төрлөөр	2020 I-VI			2021 I-VI		
	Үзлэг шалгалт	Илрүүлсэн зөрчил	Торгууль (сая төгрөг)	Үзлэг шалгалт	Илрүүлсэн зөрчил	Торгууль (сая төгрөг)
Бүгд	284	284	263.7	98	97	240.4
Ой	1	1	0.3	-	-	-
Ан, амьтан	9	9	15.8	13	13	16.6
Газрын	111	111	133	43	43	98.5
Ус	-	-	-	3	2	87.8
Ургамал, хөрсний бохирдол	-	-	-	-	-	-
Агаар, химийн хорт бодис	6	6	11.1	5	5	12.3
Газрын хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхай	37	37	47.0	12	12	11.8
Геодези зураг зүй, кадастр	72	72	12.1	16	16	5.1
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	28	28	32.0	5	5	7.3
Бусад	1	1	12.4	1	1	1.0

АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэл хотын нутаг дэвсгэрт 2021 оны эхний хагас жилд 92 гамшиг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 7.1 хувиар буурсан байна. Нийт гамшигт хүчтэй салхи шуурга 1, аадар бороо, үер 1, хүний үйл ажиллагаатай холбоотой 90 осол бүртгэгдсэн байна. Хүний үйл ажиллагаатай холбоотой осолд үйлдвэрийн 1 осол, сум галт хэрэгслийн 1 осол, усны 19 осол, тэсрэх дэлбэрэх бодисын 2 осол, сум галт хэрэгслийн 1 осол, бусад төрлийн 67 осол бүртгэгджээ. Гамшгийн улмаас 23 хүн амь насаа алдаж, 98 хүнийг аварч, гамшгийн уршгийг арилгах ажилд нийт 3.3 сая төгрөг зарцуулжээ.

Хүснэгт 11. Гал түймрийн тоо, дүүргээр, жил бүрийн эхний хагас жилд

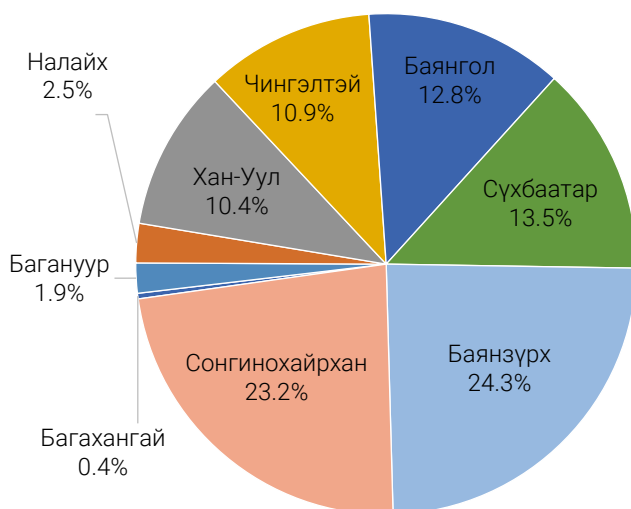
Дүүрэг	2016	2017	2018	2019	2020	2021	$\frac{2021}{2020}$ %
Нийслэлийн дүн	1 447	1 521	1 404	1 755	1 160	827	71.3
Багануур	24	20	16	26	17	16	94.1
Багахангай	4	2	3	5	4	3	75.0
Баянгол	224	218	229	207	145	106	73.1
Баянзүрх	372	343	367	430	259	201	77.6
Налайх	60	48	49	36	32	21	65.6
Сонгинохайрхан	291	339	301	450	298	192	64.4
Сүхбаатар	172	208	165	225	152	112	73.6
Хан-Уул	133	161	133	165	123	86	69.9
Чингэлтэй	167	182	141	211	130	90	69.2

Нийслэл хотод 2021 оны эхний хагас жилд ахуйн 827 гал түймэр гарч өмнөх оны мөн үеэс 28.7 хувиар буурав. 2021 оны эхний хагас жилд худал дуудлагын тоо 13 болж өмнөх оны мөн үеэс 4 дуудлагаар буюу 23.5 хувиар буурсан байна. Гал түймрийн улмаас 19 хүн (үүнээс, хүүхэд 6) амь насаа алдаж, 25 хүн түлэгдэж гэмтсэн байна.

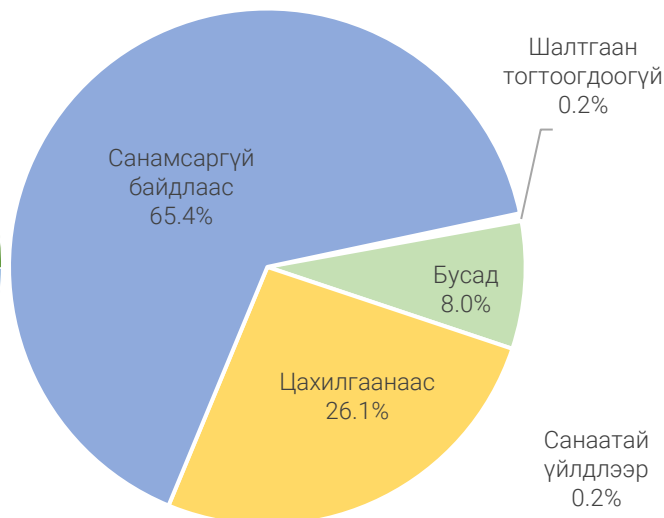
⁵ НМХГ-ын Байгаль орчин, геологи, уул уурхайн хяналтын хэлтэс

Гал түймрийн аюулаас 586 хүн, 277 байшин барилга, 43.2 тэрбум төгрөгийн эд хөрөнгийг аварсан байна. Гал түймрийг гарсан шалтгаанаар нь ангилбал цахилгаанаас 216, санамсаргүй байдлаас 541, санаатай үйлдлээр 2, шалтгаан тогтоогдоогүй 2, бусад шалтгаанаар 66 гал түймэр гарчээ.

Зураг 9. Гал түймэр, байршлаар

Зураг 10. Гал түймэр, шалтгаанаар

Гал түймэрт 468 гэр, орон сууц, 35 барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, 67 машин техник, малын 5 хашаа, саравч, бусад төрлийн 252 объект өртжээ. Гал түймэрт иргэний хувийн өмчийн 577, төрийн өмчийн 208, хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмчийн 42 объект өртөж, нийт 1620.6 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна.

Нийслэлийн Онцгой байдлын газраас 2021 оны эхний хагас жилд 70 барилгын зураг төсөл, мөн ашиглалтад хүлээн авч буй 182 барилгад хяналт тавьж ажиллажээ. Түүнчлэн 6398 айл өрх, 4572 объектод үзлэг шалгалт хийж, 12730 галын зөрчил илрүүлж, байгууллага, албан тушаалтан, иргэнд 922 заавал биелүүлэх албан шаардлага, 1337 мэдэгдэл хүргүүлж, 34.2 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Ойлголт, тодорхойлолт

Агаарын бохирдол: Агаар мандалд нэг буюу хэд хэдэн химийн бодис дагнасан буюу хавсарсан байдлаар хүн, амьтан, ургамлын аймгийн амьдрал, ахуйн нөхцөл, үйл ажиллагаанд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж, стандартаар тогтоосон хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан агаар дахь бохирдуулах бодис тодорхой хугацаагаар байхыг ойлгоно.

Аюулт үзэгдэл: Хүчтэй цасан болон шороон шуурга, ган, зуд, үер, газар хөдлөлт, цөлжилт болох, гал түймэр, хүн, мал, амьтны болон ургамлын гоц халдварт өвчин гарах, хортон мэрэгчид тархах зэргийг ойлгоно.

Гамшиг: Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол, алан хядах ажиллагаа, дэлбэрэлтийн улмаас олон хүний эрүүл мэнд, амь нас хохирох, мал, амьтан олноор хорогдох, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчинд улс, орон нутгийн дотоод нөөц боломжоос давсан хохирол учрахыг ойлгоно.

Зөвшөөрөгдөх түвшин: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь физикийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх түвшинг ойлгоно.

Хүлцэх агууламж: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь химийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх хэмжээг ойлгоно.

ГЭМТ ХЭРЭГ (2021 оны эхний хагас жилд)

ᠮᠤᠩᠭᠡᠨ
ᠬᠡᠮᠤᠲᠤ
ᠬᠡᠷᠡᠭ

Нийт бүртгэгдсэн гэмт хэрэг (дүүргээр)

2020 VI

9 064

2021 VI

6 715

26.0%↓

↓↑ Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад, хувиар

Гэмт хэргийн улмаас

Хохирсон хүн

6 465

Гэмтсэн хүн

1 968

Нас барсан хүн

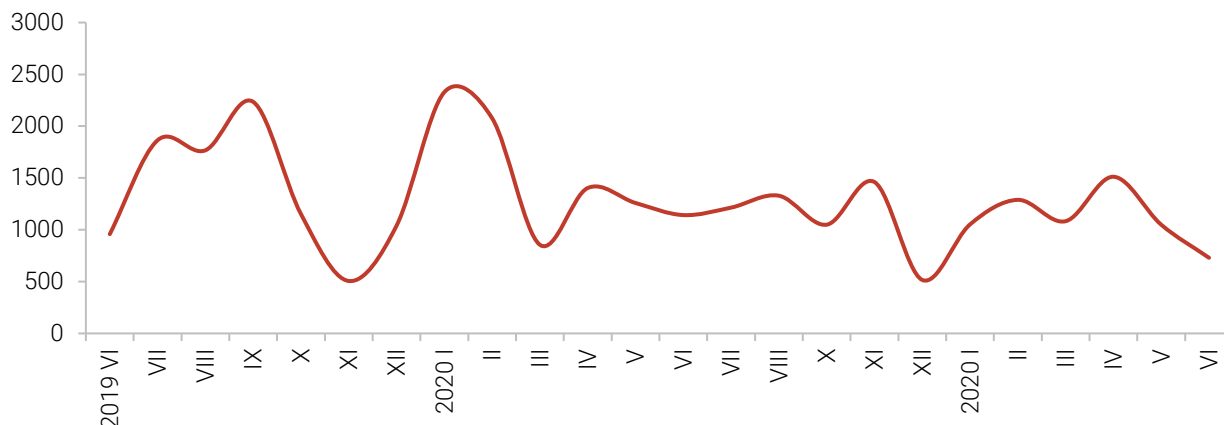
130

ГЭМТ ХЭРЭГ

2021 оны эхний хагас жилд 6715 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 2349 (25.9%) хэргээр буурч, гэмт хэргийн илрүүлэлт 43.4 хувьтай байгаа нь 2.0 пунктээр өссөн байна.

Гэмт хэргийн улмаас 1968 хүн гэмтэж осолдон, 130 хүн нас барж, төр ард иргэдэд 74.8 тэрбум төгрөгийн хохирол учруулснаас 34.1 тэрбум (45.5%) төгрөгийг нөхөн төлүүлжээ.

Зураг 11. Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, сараар

Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 32.6 хувийг залилан, 29.1 хувийг хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг, 16.2 хувийг хулгайн, 0.8 хувийг бусдыг амиа хорлоход хүргэх, 2.2 хувийг хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журмын эсрэг, 1.5 хувийг хүчин, 1.6 хувийг бусдын хөрөнгө ашиглах, 0.8 хувийг хүн амь, 1.5 хувийг дээрмийн, 13.8 хувийг бусад гэмт хэрэг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 12. Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг, төрлөөр, жил бүрийн эхний хагас жилд

Төрөл	Гэмт хэргийн тоо			Өсөлт, бууралт, 2021/2020	
	2019 I-VI	2020 I-VI	2021 I-VI	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	11 698	9 064	6 715	-2 349	-25.9
Хүний амь	63	56	56	0	0.0
Хүчин	139	96	99	3	3.1
Дээрэм	433	220	99	-121	-55.0
Хулгай	3 649	2 795	1 086	-1 709	-61.1
Залилан	2 575	2 135	2 187	52	2.4
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	2 715	2 288	1 952	-336	-14.7
Хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журам зөрчих	367	199	151	-48	-24.1
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	107	75	51	-24	-32.0
Ашиглах	205	165	104	-61	-37.0
Танхайрах	13	6	3	-3	-50.0
Бусад	1 432	1 029	927	-102	-9.9

2021 оны эхний хагас жилд 26062 хүн эрүүлжүүлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 12601 (32.6%) хүнээр буурсан байна.

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 13. Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг, дүүргээр, жил бүрийн эхний хагас жилд

Дүүрэг	Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг			Өсөлт, бууралт 2021/2020	
	2019 I-VI	2020 I-VI	2021 I-VI	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	11 698	9 064	6 715	-2 349	-25.9
Багануур	104	84	70	-14	-16.7
Багахангай	10	15	12	-3	-20.0
Баянгол	1 984	1 582	1 126	-456	-28.8
Баянзүрх	3 098	2 443	1 724	-719	-29.4
Налайх	169	162	109	-53	-32.7
Сонгинохайрхан	1 838	1 342	1 121	-221	-16.5
Сүхбаатар	1 838	1 543	940	-603	-39.1
Хан-Уул	1 176	895	891	-4	-0.4
Чингэлтэй	1 481	998	722	-276	-27.7

2021 оны эхний хагас жилд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 6037 (89.9%) нь хөнгөн хэрэг, 678 (10.1%) нь хүнд хэрэг байна.⁶

Хүснэгт 14. Гэмт хэрэг бүртгэгдэх үед сэжигтнээр тооцвол зохих этгээд нь тогтоогдоогүй хэргийн тоо, дүүргээр, 2021 оны эхний хагас жилд

Дүүрэг	Хэрэг бүртгэлтийн хэргийн тоо	Үүнээс:	Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь
		Эрүүгийн хэрэг үүсгэж, яллагдагчаар татсан хэрэг	
Нийслэлийн дүн	4 754	2 064	43.4
Багануур	34	17	50.0
Багахангай	3	-	0.0
Баянгол	799	409	51.2
Баянзүрх	1 298	545	42.0
Налайх	32	13	40.6
Сонгинохайрхан	769	372	48.4
Сүхбаатар	533	187	35.1
Хан-Уул	782	345	44.1
Чингэлтэй	504	176	34.9

Зураг 12. Гэмт хэргийн илрүүлэлт, 2021 оны эхний хагас жилд

⁶ Монгол Улсын Эрүүгийн тухай хууль шинэчлэгдэн батлагдаж, 2017 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор гэмт хэргийг хөнгөн, хүнд гэж 2 ангилдаг болсон.

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн тоо 2021 оны эхний хагас жилд 4371 болж, өмнөх оны мөн үеэс 453 (9.4%) хүнээр буурсан байна.

Нийт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн 1001 (22.9%) нь согтуугаар, 507 (11.6%) нь гэмт хэргийг бүлэглэн үйлджээ. Сэжигтэн, яллагдагчийн 210 (4.8%) нь хүүхэд, 978 (22.4%) нь эмэгтэйчүүд байна.

Хүснэгт 15. Бүртгэгдсэн хулгайн гэмт хэрэг, дүүргээр, жил бүрийн эхний хагас жилд

Дүүрэг	Хулгайн гэмт хэргийн тоо, бүгд			Үүнээс: Хувийн өмчийн хулгайн гэмт хэргийн тоо		
	2019 I-VI	2020 I-VI	2021 I-VI	2019 I-VI	2020 I-VI	2021 I-VI
Нийслэлийн дүн	3 649	2 795	1 086	3 262	2 463	899
Багануур	27	16	4	21	14	3
Багахангай	2	3	1	2	3	1
Баянгол	555	338	192	482	256	137
Баянзүрх	1 033	851	305	908	712	249
Налайх	51	36	7	50	32	6
Сонгинохайрхан	649	525	186	612	506	174
Сүхбаатар	556	466	156	497	416	129
Хан-Уул	286	286	128	248	270	116
Чингэлтэй	490	274	107	442	254	83

Ойлголт, тодорхойлолт:

Гэмт хэрэг: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан нийгэмд аюултай гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйг ойлгоно.

16, түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэрэг: Тухайн хугацаанд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн тоог 16, түүнээс дээш насны хүн амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 10000- аар үржүүлж тооцно.

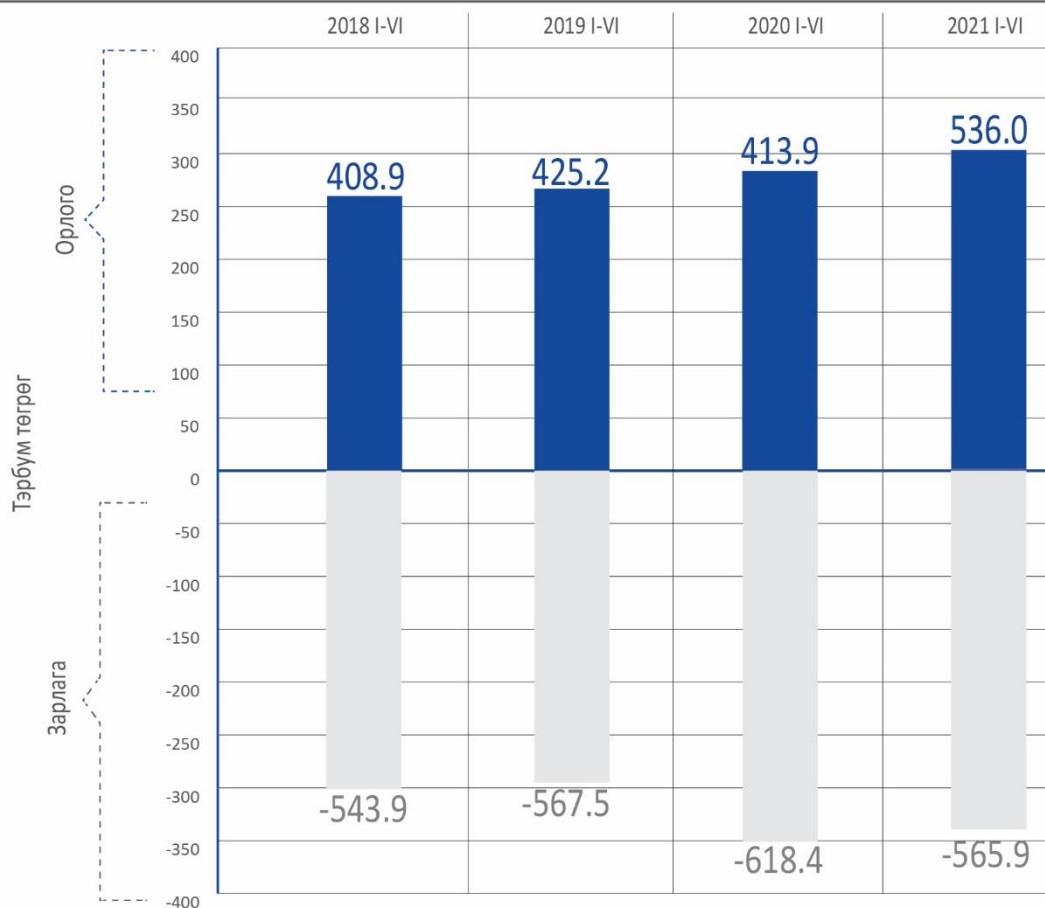
Хохирогч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу гэмт хэргийн улмаас амь нас, эрүүл мэнд, бусад эрх, эрх чөлөө, эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус хохирол хүлээсэн хүн, хуулийн этгээдийг ойлгоно.

Гэмт хэргийн хохирол: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан гэмт хэргийн улмаас хүний амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгө, бусад эрх, эрх чөлөө, нийтийн болон үндэсний ашиг сонирхол, аюулгүй байдалд шууд учирсан үр дагаврыг гэмт хэргийн хохиролд тооцно.

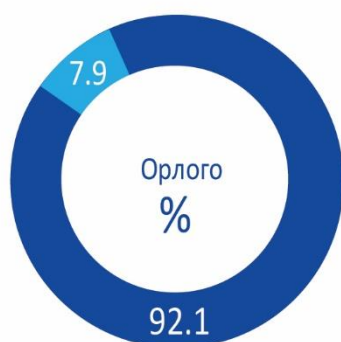
Яллагдагч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу эрүүгийн хэрэг үүсгэж

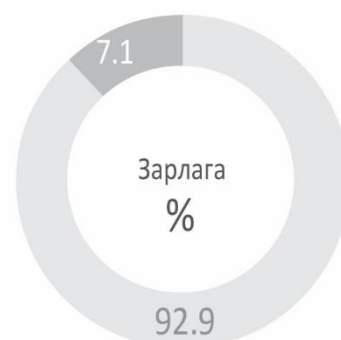
ТӨСӨВ (2021 оны эхний хагас жилд)

Төсвийн орлого, зарлагын бүтэц

■ Татварын орлого
■ Татварын бус орлого

■ Урсгал зардал
■ Хөрөнгийн зардал

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСӨВ

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 17. Нийслэлийн төсвийн орлого, сая төгрөг

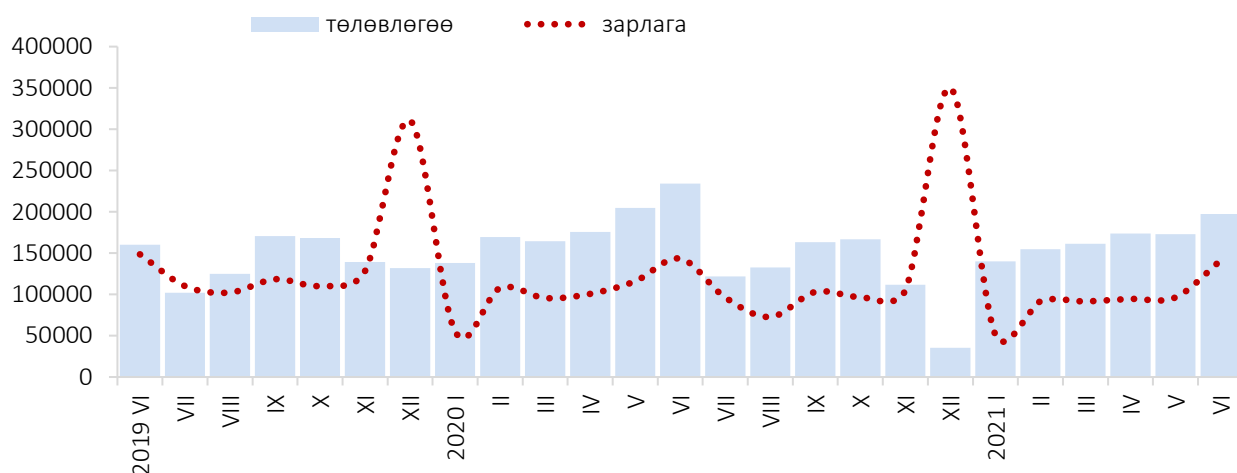
Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	ТБ %	Зөрүү, сая төгрөг
Нийт орлого	573 698.5	536 005.6	- 6.6	- 37 692.8
1. Татварын орлого	524 020.7	493 611.7	- 5.8	- 30 408.9
Орлогын албан татвар	374 662.4	339 562.0	- 9.4	- 35 100.4
Хувь хүний орлогын албан татвар	402 662.4	357 251.8	- 11.3	- 45 410.6
Цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын	292 500.0	237 735.4	- 18.7	- 54 764.6
Үйл ажиллагааны орлогын	21 000.8	19 465.8	- 7.3	- 1 535.0
Хөрөнгийн орлого	50 851.0	55 541.1	9.2	4 690.1
Хөрөнгө борлуулсны орлогын	6 105.7	22 445.4	267.6	16 339.7
Шууд бус орлого	32 204.9	22 064.1	- 31.5	- 10 140.8
Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	- 28 000.0	- 17 689.8	- 36.8	10 310.2
Хөрөнгийн албан татвар	68 432.3	51 851.6	- 24.2	- 16 580.7
Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	36 848.0	27 823.9	- 24.5	- 9 024.1
Бууны албан татвар	216.3	139.1	- 35.7	- 77.2
Малд ногдуулах албан татвар	18.0	-	-	- 18.0
Авто тээврийн ба өөрөө явагч хэрэгслийн	31 350.0	23 888.6	- 23.8	- 7 461.4
Бусад татвар, төлбөр, хураамж	80 926.0	102 198.1	26.3	21 272.1
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	25 413.5	58 696.9	131.0	33 283.4
Газрын төлбөр	50 459.9	40 017.0	- 20.7	- 10 442.9
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	1 912.6	1 397.1	- 27.0	- 515.5
Бусад татвар	3 140.0	2 087.1	- 33.5	- 1 052.9
2. Татварын бус орлого	49 677.8	42 393.9	- 14.7	- 7 283.9
Нийтлэг татварын бус орлого	49 677.8	42 308.8	- 14.8	- 7 369.0
Хувьцаа ногдол ашиг, Хүүгийн орлого	47.0	-	-	- 47.0
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	6 282.3	3 064.2	- 51.2	- 3 218.1
Торгуулийн орлого	25 880.7	25 210.9	- 2.6	- 669.8
Түрээсийн орлого	983.0	904.2	- 8.0	- 78.8
Бусад нэр заагдаагүй орлого	16 484.8	13 129.5	- 20.4	- 3 355.2
Өмч хувьчлал	-	85.1	-	85.1

2021 оны эхний хагас жилд нийслэлийн төсвөөс нийслэл, дүүргийн байгууллагуудын төлөвлөсөн үйл ажиллагааны зардлын 56.6 хувийг (565.9 тэрбум төгрөг) санхүүжүүлжээ. Өөрөөр хэлбэл нийслэл, дүүргийн байгууллагууд батлагдсан төсвийнхөө 43.4 хувийг (434.3 тэрбум төгрөг) төлөвлөсөн хугацаандаа зарцуулаагүй байна.

Хүснэгт 18. Нийслэлийн төсвийн зарлага, сая төгрөг

Дүүрэг	Орлогын дүн	Зарлага				Орлого, зарлагын зөрүү
		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь	Зөрүү	
Нийслэлийн дүн	536 005.6	1 000 207.4	565 871.1	- 43.4	- 434 336.3	- 29 865.5
Багануур	1 483.8	12 476.3	10 751.8	- 13.8	- 1 724.5	- 9 268.0
Багахангай	288.5	3 840.6	3 332.5	- 13.2	- 508.1	- 3 044.0
Баянгол	17 299.2	59 459.7	48 937.4	- 17.7	- 10 522.3	- 31 638.2
Баянзүрх	28 228.4	88 453.3	71 994.2	- 18.6	- 16 459.1	- 43 765.8
Налайх	1 495.4	14 088.3	12 288.1	- 12.8	- 1 800.2	- 10 792.7
Сонгинохайрхан	12 045.9	76 938.7	63 135.2	- 17.9	- 13 803.5	- 51 089.3
Сүхбаатар	40 322.9	97 564.9	71 068.4	- 27.2	- 26 496.5	- 30 745.5
Хан-Уул	34 407.7	77 291.9	51 777.5	- 33.0	- 25 514.4	- 17 369.8
Чингэлтэй	60 961.6	60 480.7	50 071.0	- 17.2	- 10 409.7	10 890.6
Хотын шууд	339 472.2	509 613.0	182 515.0	- 64.2	- 327 098.0	156 957.0

Зураг 14. Нийслэлийн төсвийн зарлага, сая төгрөг

Ойлголт, тодорхойлолт:

Татварын орлого: Орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын орлого, хөрөнгийн албан татвар, нэмэгдэл өртгийн албан татвар, онцгой албан татвар, тусгай зориулалтын орлого, гадаад үйл ажиллагааны орлого, бусад татвар, төлбөр, хураамжаас бүрдэнэ.

Татварын бус орлого: Нийтлэг татварын бус орлого, хөрөнгийн орлого, тусламжийн орлого, улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлгээс бүрдэнэ.

Төсвийн орлого: Ирээдүйн өв сан, тогтворжуулалтын сан болон тэнцвэржүүлсэн орлогоос бүрдэнэ.

Урсгал зардал: Бараа, ажил, үйлчилгээний зардал, зээлийн үйлчилгээний төлбөр, татаас ба урсгал шилжүүлгээс бүрдэнэ.

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС (2021 оны 6 дугаар сард)

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС

Ерөнхий индекс

7.1

Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ

14.1

Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа

13.1

Тээвэр

6.9

Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ

6.6

Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш

6.1

Бусад бараа, үйлчилгээ

5.9

Гэр ахуйн тавилга, бараа

3.1

Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис

3.1

Хувцас, бөс бараа, гутал

1.6

Боловсролын үйлчилгээ

1.4

Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ

1.3

Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ

0.3

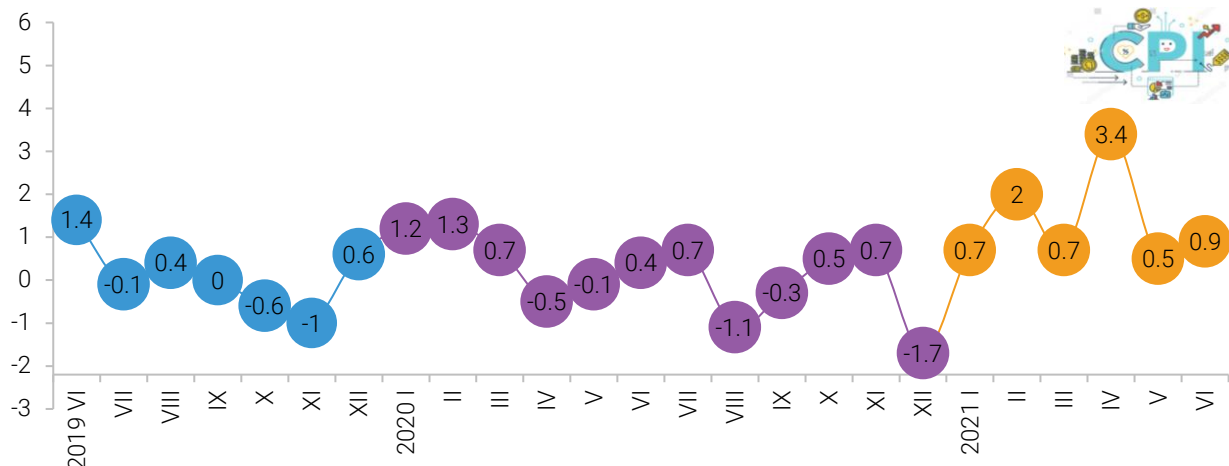
-15 -12 -9 -6 -3 0 3 6 9 12 15

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс өмнөх оны мөн үеэс 7.1 хувиар өслөө.

2021 оны 6 дугаар сарын хэрэглээний үнийн индекс 2020 оны эцэстэй харьцуулахад 8.4 хувь, өмнөх сартай харьцуулахад 0.9 хувиар тус тус өссөн байна.

Зураг 15. Хэрэглээний үнийн индекс

Хэрэглээний үнийн индекс 2021 онд өмнөх оны эцэстэй харьцуулахад 8.4 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа бүлгийн үнэ 16.4 хувь, согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис бүлгийн үнэ 2.4 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш бүлгийн үнэ 22.5 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа бүлгийн үнэ 1.4 хувь, эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 4.8 хувь, тээвэр бүлгийн үнэ 3.4 хувь, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 0.3 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнэ 0.4 хувь, боловсролын үйлчилгээ бүлгийн үнэ 0.8 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ бүлгийн үнэ 12.7 хувь, бусад бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнэ 2.5 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлсөн байна.

Хүснэгт 19. Хэрэглээний үнийн индекс, барааны бүлгээр

Бараа, үйлчилгээний бүлгийн нэр	<u>2020-VI</u> 2019-VI	<u>2021-VI</u> 2020-VI	<u>2021-VI</u> 2020-XII	<u>2021-VI</u> 2021-V
Ерөнхий индекс	102.4	107.1	108.4	100.9
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	104.2	113.1	116.4	101.2
Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис	105.2	103.1	102.4	100.6
Хувцас, бөс бараа, гутал	104.6	101.6	98.9	100.2
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	103.5	106.1	122.5	100.0
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	102.9	103.1	101.4	100.6
Эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	103.1	106.6	104.8	101.4
Тээвэр	92.4	106.9	103.4	101.4
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	100.2	100.3	100.3	100.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	98.3	101.3	100.4	100.1
Боловсролын үйлчилгээ	107.0	101.4	100.8	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	108.7	114.1	112.7	104.3
Бусад бараа, үйлчилгээ	104.5	105.9	102.5	100.2

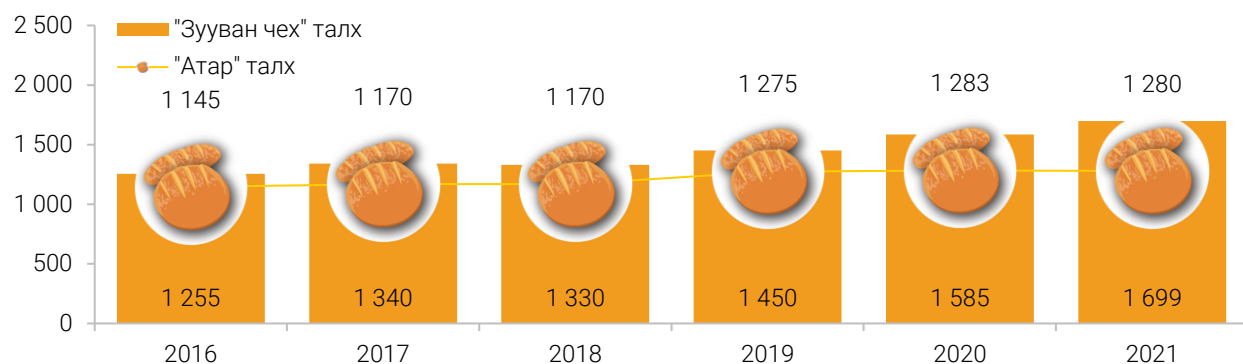
“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

2021 оны 6 дугаар сард үнийн ажиглалт хийхээр хэрэглээний сагсанд сонгогдсон 344 нэрийн бараа, үйлчилгээний 24.1 хувийнх нь үнэ өсөж, 4.9 хувийнх нь үнэ буурч, 71.0 хувийн бараа үйлчилгээний үнэ өмнөх сартай харьцуулахад тогтвортой байв.

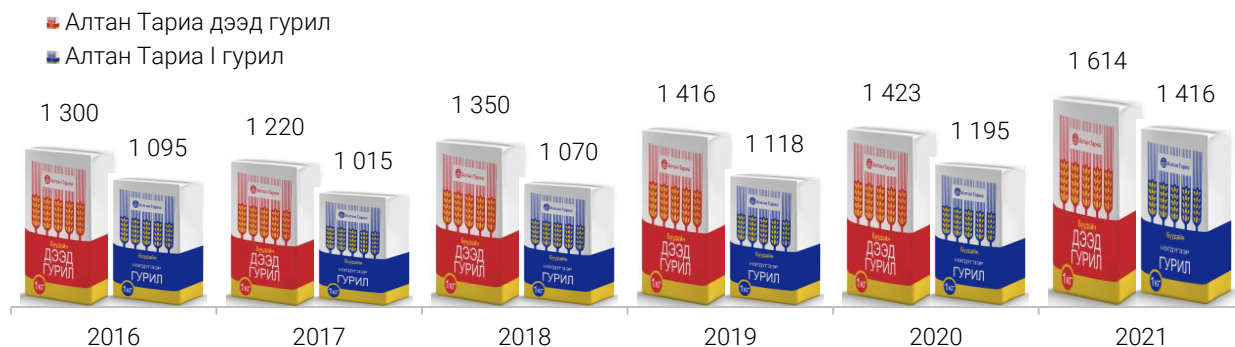
Хүснэгт 20. Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн сарын индекс, /**зөрөг**, **сөрөг**/

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Үнийн өөрчлөлт %	Дэд бүлэг, зарим барааны үнийн өөрчлөлт
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	1.2	Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа бүлгийн үнийн өсөлтөд мах, махан бүтээгдэхүүний үнэ 3.4 хувиар, жимс, жимсгэнийн үнэ 2.7 хувиар, хүнсний ногооны үнэ 2.6 хувиар тус тус өссөн нь голлон нөлөөлжээ.
Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис	0.6	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд дарсны үнэ 2.8 хувиар, шар айрагны үнэ 3.5 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлөв.
Хувцас, бөс бараа, гутал	0.2	Хувцас, бөс бараа, гутал бүлгийн үнийн өсөлтөд хувцас засвар, цэвэрлэгээ, түрээсийн үнэ 0.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	0.6	Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа бүлгийн үнийн өсөлтөд гэр ахуйн шилэн эдлэл, сав суулганы үнэ 2.8 хувиар, гэр ахуйн барааны үнэ 1.6 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлжээ.
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	1.4	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд эм, тарианы үнэ 2.2 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.
Тээвэр	1.4	Тээврийн бүлгийн үнийн өсөлтөд автомашин, мотоциклын үнэ 4.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	0.1	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд тоглоомын үнэ 2.3 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	4.3	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд гуанз, цайны газрын үнэ 8.5 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.
Бусад бараа, үйлчилгээ	0.2	Бусад бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнийн өсөлтөд гоо сайхны хэрэгцээнд зориулсан бусад эд зүйлсийн үнэ 0.2 хувиар, хувь хүний бусад эд зүйлсийн үнэ 0.7 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлжээ.

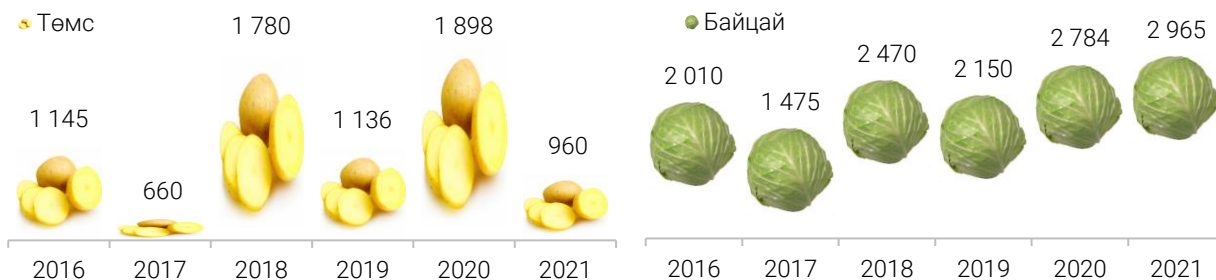
Зураг 16. Нэг ширхэг талхны дундаж үнэ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

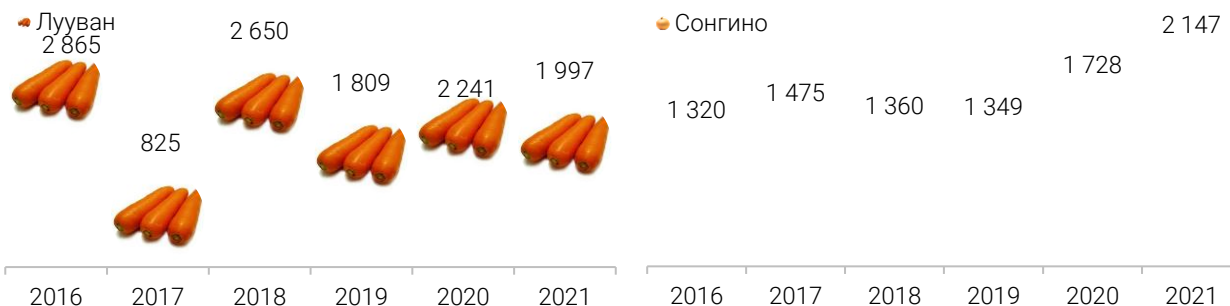
Зураг 17. Нэг килограмм савласан гурилын дундаж үнэ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

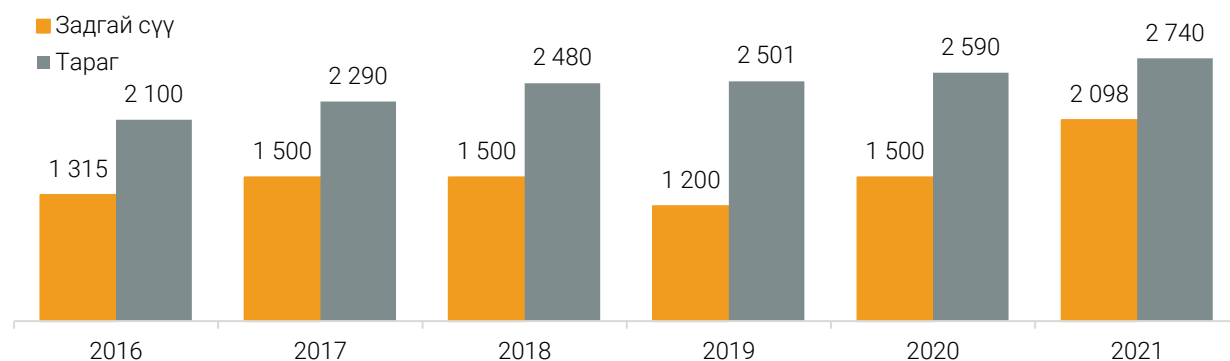
Зураг 18. Нэг килограмм хүнсний ногооны дундаж үнэ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

Зураг 19. Нэг килограмм хүнсний ногооны дундаж үнэ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

Зураг 20. Нэг литр сүү, тарагийн дундаж үнэ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

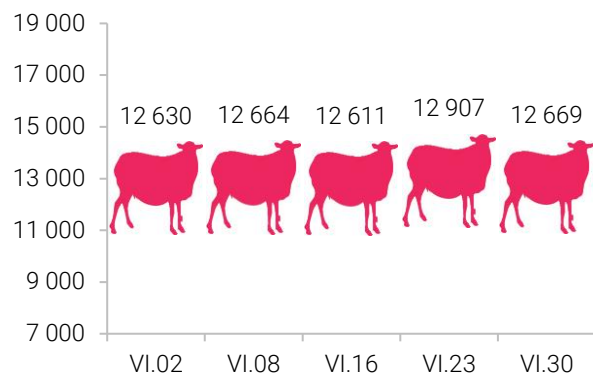
2021 оны 6 дугаар сард хүнсний зах, супермаркет, бөөний төвүүдэд жижиглэн худалдаалагдаж буй хонины ястай махны үнэ өмнөх сартай харьцуулахад 2.5 хувиар, үхрийн ястай махны үнэ 5.8 хувиар тус тус өссөн байна.

Хүснэгт 21. Нэг килограмм махны жижиглэн худалдах дундаж үнэ, төгрөг

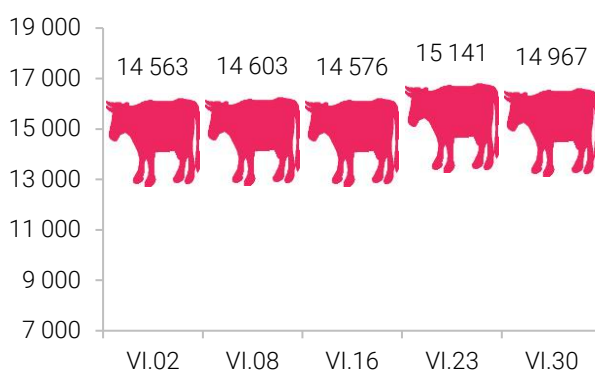
Үхрийн ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2016	6 165	6 875	7 105	8 170	8 495	7 930	6 950	6 865	6 120	5 235	5 495	5 580
2017	6 775	7 405	7 785	7 985	8 230	7 905	7 725	7 375	7 250	6 945	6 710	6 505
2018	6 615	7 110	7 740	8 365	8 465	8 735	9 085	8 225	7 780	7 845	8 005	8 305
2019	8 875	8 925	9 390	9 635	10 960	11 700	12 280	11 540	11 375	10 950	10 090	9 755
2020	10 535	11 415	11 665	11 735	11 940	12 640	12 760	11 760	11 235	10 855	11 075	11 210
2021	11 615	12 605	12 670	13 850	13 960	14 770						

Хонины ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2016	4 625	5 495	5 970	6 935	6 945	6 525	5 780	5 605	4 940	4 250	3 945	4 390
2017	5 650	6 030	6 675	7 080	7 235	6 700	6 575	6 395	6 210	5 760	5 380	5 140
2018	5 240	5 945	6 560	7 290	7 490	7 515	7 535	6 980	6 415	6 440	6 690	6 695
2019	7 170	7 340	7 945	8 710	9 820	10 430	10 045	9 700	9 640	9 095	7 710	7 635
2020	8 705	9 600	9 765	9 835	10 125	10 385	10 650	9 870	9 170	8 715	8 635	8 580
2021	9 040	10 460	10 705	12 320	12 390	12 695						

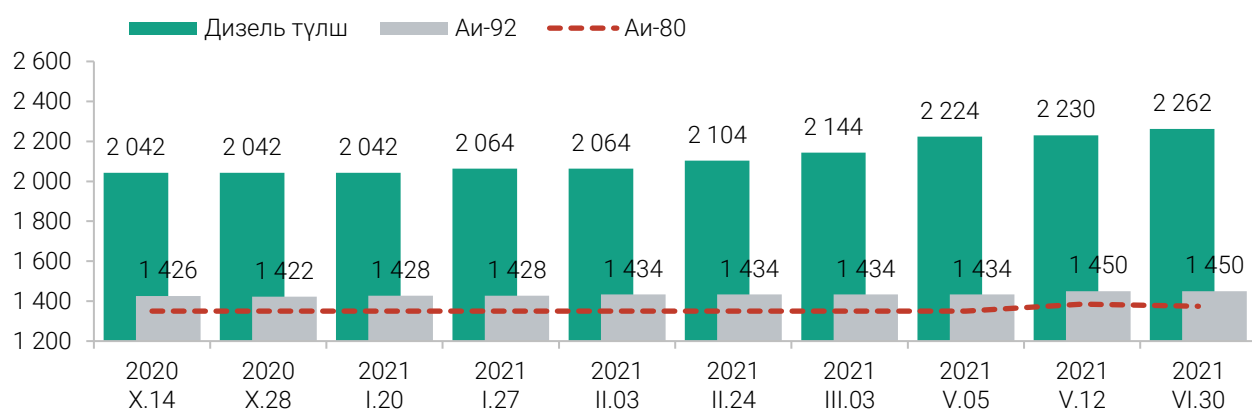
Зураг 21. Нэг кг хонины махны дундаж үнэ, төгрөг

Зураг 22. Нэг кг үхрийн махны дундаж үнэ, төгрөг

Зураг 23. Нэг литр шатахууны үнэ, өөрчлөлт орсон өдрөөр

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

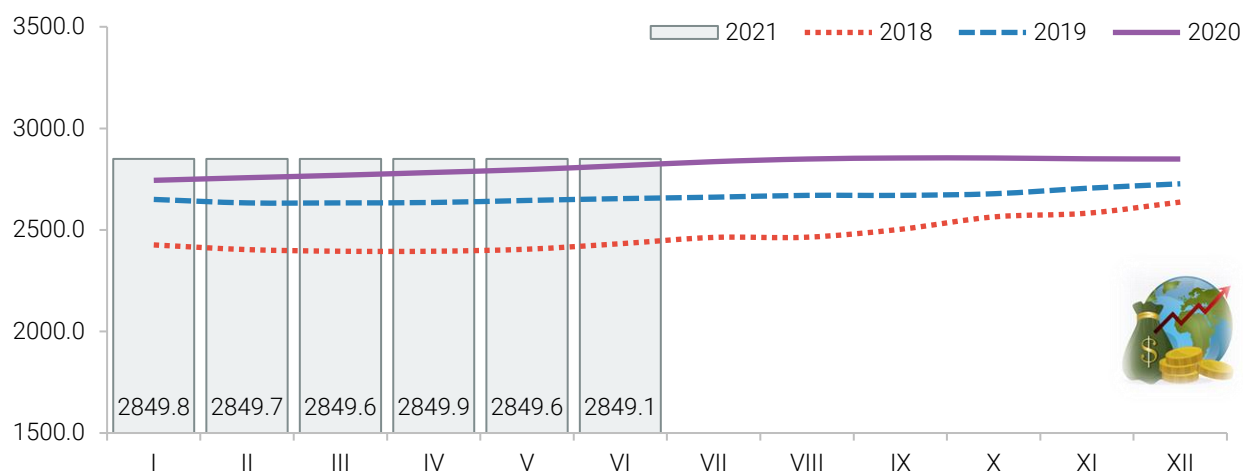
Хүснэгт 22. Түлшний үнэ, төгрөг

Байршил	2019.VI.26			2020.VI.25			2021.VI.30		
	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Нүүрс (Налайх) 12-14 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг
	Хар мод	Нарс мод		Хар мод	Нарс мод		Хар мод	Нарс мод	
Чингэлтэй	4 000	3 000	-	3 500	3 000	3 750	5 000	5 000	3 750
Сүхбаатар	4 000	3 500	-	3 500	3 000	3 750	4 000	4 000	3 750
Цайз зах	3 500	3 000	-	3 500	3 500	3 750	4 000	4 000	3 750
Хангай зах	3 500	3 000	-	3 500	3 000	3 750	4 000	3 500	3 750
Дундаж үнэ	3 750	3 125	-	3 500	3 125	3 750	4 250	4 125	3 750

Хүснэгт 23. Нэг литр шатахууны үнэ, төгрөг

ШТС	2020.VI.25					2021.VI.30				
	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ
Жаст Ойл	-	1 260	1 320	1 790	-	-	1 350	1 450	2 150	-
Петровис	1 800	1 350	1 400	1 890	-	2 250	1 400	1 450	2 290	-
Магнай трейд	1 800	-	1 400	1 890	-	2 250	-	1 450	2 290	-
Сод монгол	1 800	-	1 400	1 890	-	2 250	-	1 450	2 290	-
Шунхлай	1 800	-	1 400	1 890	-	2 250	-	1 450	2 290	-
Юнигаз	-	-	-	-	970	-	-	-	-	1 130
Дундаж үнэ	1 800	1 305	1 384	1 870	970	2 250	1 375	1 450	2 262	1 130

Зураг 24. Ам.долларын ханшийн сарын дундаж хөдөлгөөн, төгрөг⁷

⁷ Мэдээллийн эх сурвалж: Монголбанкны статистикийн мэдээлэл

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 24. Хүнсний барааны дундаж үнийн зэрэгцүүлэлт, 2021 оны IV, V, VI сарын өдрүүдээр

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	2021 IV.14	2021 IV.21	2021 IV.28	2021 V.05	2021 V.12	2021 V.19	2021 V.25	2021 VI.02	2021 VI.08	2021 VI.16	2021 VI.23	2021 VI.30	21.VI.30 21.VI.23
1	"Алтан тариа" гурил	Дээд	кг	1 573	1 573	1 573	1 577	1 577	1 584	1 584	1 584	1 584	1 584	1 584	1 584	100.0
		1-р зэрэг	кг	1 371	1 371	1 371	1 371	1 371	1 376	1 376	1 376	1 376	1 376	1 376	1 376	100.0
2	"Алтан тариа" савласан гурил	Дээдийн дээд	кг	2 229	2 229	2 229	2 229	2 229	2 229	2 221	2 228	2 228	2 228	2 228	2 228	100.0
		Дээд	кг	1 614	1 614	1 614	1 614	1 614	1 614	1 614	1 614	1 614	1 614	1 614	1 614	100.0
		1-р зэрэг	кг	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	100.0
		2-р зэрэг	кг	990	990	990	990	990	990	990	998	998	998	998	998	100.0
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	2 841	2 841	2 841	2 841	2 841	2 841	2 841	2 841	2 841	2 841	2 841	2 841	100.0
		Сүү ХК 0.5л	литр	1 325	1 325	1 325	1 325	1 325	1 325	1 325	1 325	1 325	1 325	1 325	1 325	100.0
		Задгай	литр	2 449	2 449	2 449	2 449	2 449	2 449	2 345	2 345	2 098	2 098	2 098	2 098	100.0
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	2 731	2 731	2 731	2 731	2 731	2 731	2 731	2 731	2 731	2 731	2 740	2 740	100.0
5	Талх	Атар	ширхэг	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	100.0
		Зууван чех	ширхэг	1 699	1 699	1 699	1 699	1 699	1 699	1 699	1 699	1 699	1 699	1 699	1 699	100.0
		Хар талх	300 гр	1 217	1 217	1 217	1 217	1 217	1 217	1 217	1 217	1 217	1 217	1 217	1 217	100.0
6	Будаа	Цагаан	кг	3 671	3 671	3 671	3 671	3 671	3 671	3 661	3 661	3 661	3 661	3 661	3 661	100.0
		Шар	кг	2 418	2 418	2 418	2 418	2 418	2 418	2 418	2 418	2 418	2 418	2 418	2 418	100.0
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	4 273	4 273	4 273	4 273	4 273	4 273	4 273	4 273	4 273	4 273	4 412	4 459	101.1
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	4 279	4 279	4 288	4 288	4 339	4 339	4 360	4 370	4 395	4 395	4 420	4 451	100.7
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	1 572	1 572	1 572	1 566	1 566	1 566	1 566	1 566	1 566	1 566	1 566	1 566	100.0
10	Элсэн чихэр		кг	2 765	2 765	2 765	2 765	2 765	2 765	2 765	2 765	2 713	2 713	2 713	2 713	100.0
11	Хонины мах	Ястай	кг	12 468	12 410	12 460	12 460	12 434	12 435	12 231	12 630	12 664	12 611	12 907	12 669	98.2
		Цул	кг	12 638	12 638	12 737	12 535	12 535	12 539	12 437	12 847	12 561	12 450	12 872	12 468	96.9
12	Үхрийн мах	Ястай	кг	13 862	13 910	14 005	13 957	13 931	13 944	13 990	14 563	14 603	14 576	15 141	14 967	98.9
		Цул	кг	16 058	15 926	16 030	15 964	16 001	16 038	15 984	16 622	16 565	16 538	16 787	16 601	98.9
13	Адууны мах, ястай		кг	12 708	12 844	12 976	13 104	12 935	13 694	13 560	13 694	13 349	13 349	12 844	13 208	102.8
14	Ямааны мах, ястай		кг	9 987	9 987	9 987	9 987	9 987	10 144	10 144	10 144	10 383	10 383	10 488	10 488	100.0
15	Төмс, монгол		кг	968	954	954	968	968	968	960	960	960	960	960	960	100.0
16	Лууван, монгол		кг	1 550	1 550	1 584	1 593	1 610	1 639	1 639	1 688	1 688	1 688	1 892	1 997	105.5
17	Байцай, монгол		кг	2 130	2 151	2 259	2 376	2 413	2 564	2 582	2 633	2 605	2 584	2 791	2 965	106.2
18	Хүрэн манжин, монгол		кг	2 667	2 706	2 751	2 746	2 792	2 792	2 839	2 905	2 952	2 905	3 222	3 222	100.0
19	Сонгино, хятад		кг	2 011	2 069	2 069	2 069	2 049	2 049	2 125	2 125	2 147	2 147	2 147	2 147	100.0
20	Алим, фужи		кг	5 206	5 206	5 206	5 206	5 422	5 580	5 580	5 580	5 580	5 580	5 656	5 843	103.3
21	Өндөг, ОХУ		ширхэг	446	463	463	466	472	473	471	463	433	430	408	373	91.4

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 25. Хүнсний барааны дундаж үнийн зэрэгцүүлэлт, 2015-2021 оны VI сарын V долоо хоногоор

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	2015 VI	2016 VI	2017 VI	2018 VI	2019 VI	2020 VI	2021 VI.30	<u>2021</u> 2020	<u>2021</u> 2019	<u>2021</u> 2018	<u>2021</u> 2017	<u>2021</u> 2016	<u>2021</u> 2015
1	"Алтан тариа" гурил	Дээд	кг	1 185	1 275	1 180	1 330	1 388	1 402	1 584	113.0	114.1	119.1	134.2	124.2	133.7
		1-р зэрэг	кг	995	1 065	970	1 050	1 074	1 157	1 376	118.9	128.1	131.0	141.9	129.2	138.3
2	"Алтан тариа" савласан гурил	Дээдийн дээд	кг	1 555	1 595	1 570	1 670	1 715	2 152	2 228	103.5	129.9	133.4	141.9	139.7	143.3
		Дээд	кг	1 225	1 300	1 220	1 350	1 416	1 423	1 614	113.4	114.0	119.6	132.3	124.2	131.8
		1-р зэрэг	кг	1 030	1 095	1 015	1 070	1 118	1 195	1 416	118.5	126.7	132.3	139.5	129.3	137.5
		2-р зэрэг	кг	830	845	795	870	879	928	998	107.5	113.5	114.7	125.5	118.1	120.2
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	2 085	2 075	2 165	2 590	2 629	2 715	2 841	104.6	108.1	109.7	131.2	136.9	136.3
		Сүү ХК 0.5л	литр	900	855	930	1 110	1 102	1 215	1 325	109.1	120.2	119.4	142.5	155.0	147.2
		Задгай	литр	1 200	1 315	1 500	1500	1 200	1 500	2 098	139.9	174.8	139.9	139.9	159.5	174.8
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	2 170	2 100	2 290	2 480	2 501	2 590	2 740	105.8	109.6	110.5	119.7	130.5	126.3
5	Талх	Атар	ширхэг	1 080	1 145	1 170	1 170	1 275	1 283	1 280	99.8	100.4	109.4	109.4	111.8	118.5
		Зууван чех	ширхэг	1 225	1 255	1 340	1 330	1 450	1 585	1 699	107.2	117.2	127.7	126.8	135.4	138.7
		Хар талх	300 гр			925	925	977	1 113	1 217	109.3	124.6	131.6	131.6	-	-
6	Будаа	Цагаан	кг					3 509	3 630	3 661	100.9	104.3	-	-	-	-
		Шар	кг	1 785	1 695	1 770	2 015	2 049	2 791	2 418	86.6	118.0	120.0	136.6	142.7	135.5
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	3 005	3 255		5 245	3 760	3 784	4 459	117.8	118.6	85.0		137.0	148.4
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр			3 405	3 480	3 529	3 500	4 451	127.2	126.1	127.9	130.7	-	-
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр			1 505	1 515	1 521	1 527	1 566	102.6	103.0	103.4	104.1	-	-
10	Элсэн чихэр		кг					2 745	2 708	2 713	100.2	98.8	-	-	-	-
11	Хонины мах	Ястай	кг	7 485	6 710	6 520	7 575	10 132	10 722	12 669	118.2	125.0	167.2	194.3	188.8	169.3
		Цул	кг	7 710	7 300	6 700	8 090	11 247	10 949	12 468	113.9	110.9	154.1	186.1	170.8	161.7
12	Үхрийн мах	Ястай	кг	8 450	8 090	7 580	9160	12 304	12 789	14 967	117.0	121.6	163.4	197.5	185.0	177.1
		Цул	кг	10 700	9 830	8 960	10 880	14 737	15 155	16 601	109.5	112.6	152.6	185.3	168.9	155.1
13	Адууны мах, ястай		кг	6 225	4 950	5 225	6 600	9 058	9 444	13 208	139.9	145.8	200.1	252.8	266.8	212.2
14	Ямааны мах, ястай		кг	6 025	5 425	4 565	5 350	8 399	8 399	10 488	124.9	124.9	196.0	229.7	193.3	174.1
15	Төмс, монгол		кг	1 250	1 145	660	1 780	1 136	1 898	960	50.6	84.5	53.9	145.5	83.8	76.8
16	Лууван, монгол		кг	1 255	2 865	825	2 650	1 809	2 241	1 997	89.1	110.4	75.4	242.1	69.7	159.1
17	Байцай, монгол		кг	1 330	2 010	1 475	2 470	2 150	2 784	2 965	106.5	137.9	120.0	201.0	147.5	222.9
18	Хүрэн манжин, монгол		кг			2 260	4 425	2 654	3 385	3 222	95.2	121.4	72.8	142.6	-	-
19	Сонгино, хятад		кг	1 200	1 320	1 475	1 360	1 349	1 728	2 147	124.2	159.2	157.9	145.6	162.7	178.9
20	Алим, фүжи		кг	4 070	4 010	4 200	4 370	4 183	4 239	5 843	137.8	139.7	133.7	139.1	145.7	143.6
21	Өндөг, ОХУ		ширхэг	305	285	315	280	336	334	373	111.7	111.0	133.2	118.4	130.9	122.3

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 26. Хүнсний барааны үнийн зэрэгцүүлэлт, 2021 оны VI сарын 30-ны өдөр

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжиг нэгж	Баянзүрх зах	Сансар супер- маркет	Хүчит Шонхор зах	Бөмбөгө р ХТ	Саруул зах	Барс ХТ	Таван Эрдэнэ зах	Хар хорин зах	Номин супер- маркет	М-Март	Оргил супер- маркет	Е Март	Их наяд ХТ	Дундаж үнэ
1	"Алтан тариа" гурил	Дээд	кг	1 600	1 590	1 600	1 600		1 500	1 600	1 600	1 541	1 639	1 545	1 615		1 584
		1-р зэрэг	кг	1 350	1 298	1 400	1 400		1 300	1 400	1 400	1 439	1 458	1 290	1 415		1 376
2	"Алтан тариа" савласан гурил	Дээдийн дээд	кг	2 200	2 200	2 200	2 200	2 500	2 200	2 100	2 200	2 199	2 270	2 200	2 220	2 300	2 228
		Дээд	кг	1 600	1 620	1 600	1 600	1 800	1 500	1 600	1 600	1 619	1 660	1 570	1 600	1 630	1 614
		1-р зэрэг	кг	1 400	1 440	1 400	1 400	1 600	1 300	1 400	1 400	1 439	1 480	1 320	1 430	1 420	1 416
		2-р зэрэг	кг	1 000	970	1 000	1 000	1 100	1 000	1 000	1 000	969	1 000	970	970		998
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	2 800	2 860	2 800	2 800	2 800	2 800	2 900	2 800	2 859	2 860	2 860	2 900	2 900	2 841
		Сүү ХК 0.5л	литр	1 300	1 320	1 300	1 300	1 300	1 300	1 400	1 300	1 319	1 320	1 320	1 350	1 400	1 325
		Задгай	литр							2 200	2 000						2 098
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	2 700	2 750	2 800	2 700	2 700	2 700	2 800	2 700		2 750	2 750	2 640	2 900	2 740
5	Талх	Атар	ширхэг	1 300	1 320	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 199	1 220	1 200	1 310	1 300	1 280
		Зууван чех	ширхэг	1 800	1 760	1 600	1 600	1 800	1 600	1 700	1 600	1 719	1 720	1 760	1 750		1 699
		Хар талх	300 гр	1 200	1 210	1 200	1 200	1 250	1 200	1 200	1 200	1 269	1 260	1 210	1 220	1 200	1 217
6	Будаа	Цагаан	кг	3 500	4 010	3 400	3 500		3 500	3 500	3 500	3 920	4 050			3 800	3 661
		Шар	кг	2 500		2 200	2 200		2 200	3 000	2 500						2 418
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	5 500		4 000			4 500		4 800	4 179	4 180	4 180		4 500	4 459
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	4 000	5 190	4 300	4 000		4 200	4 500	4 500	3 749	5 490	4 930	4 900	4 000	4 451
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	1 600	1 660	1 600	1 600		1 600	1 600	1 500	1 469	1 630	1 530	1 450		1 566
10	Элсэн чихэр		кг	2 500		2 600	2 700		2 700	2 700	2 700	2 740	3 100				2 713
11	Хонины мах	Ястай	кг	12 000		10 800	12 500	14 500	13 500	13 500	10 500	12 999	11 800		14 500	13 500	12 669
		Цул	кг	12 500		11 500	13 500				11 500					13 500	12 468
12	Үхрийн мах	Ястай	кг	14 000		13 500	14 500	16 500	14 000	16 500	12 800	15 499			16 500	16 500	14 967
		Цул	кг	15 000		14 500	16 500	18 500	16 000	18 000	14 000	16 999	16 500		19 000	18 500	16 601
13	Адууны мах, ястай		кг	13 500		11 500	14 000				14 000						13 208
14	Ямааны мах, ястай		кг			10 000					11 000						10 488
15	Төмс, монгол		кг	1 000	1 000	800	900	1 000	900	1 300	800	899	1 090	1 000	890	1 000	960
16	Лууван, монгол		кг	2 500	1 800	2 000	2 500	2 500	2 000	2 300	2 000	1 749	1 600	1 500	1 480	2 500	1 997
17	Байцай, монгол		кг	3 500	2 990	3 000	3 000	3 500	3 000	3 000	3 000	2 899		2 500	1 790	4 000	2 965
18	Хүрэн манжин, монгол		кг	3 000		3 000	3 500	4 000	3 000	3 200	3 000					3 200	3 222
19	Сонгино, хятад		кг	2 000	1 810	2 000	2 000	2 500	2 500	2 300	2 000		2 500			2 000	2 147
20	Алим, фүжи		кг	5 000	6 300	5 500	8 000		4 800	5 000	5 500	6 499	7 800			5 000	5 843
21	Өндөг, ОХУ		ширхэг	320	480	270	300	450	290	280	300	439	476	450	470	450	373

Хүснэгт 27. Хөдөө аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ

Төрөл	2018		2019		2020		2021	
	V	VI	V	VI	V	VI	V	VI
	төгрөг							
Тэмээний шир	15 500	20 580	4 000	6 500	20 000	20 000	42 500	32 500
Адууны шир	22 000	19 110	6 750	8 700	9 333	9 333	9 500	10 150
Үхрийн шир	29 333	30 910	13 000	15 000	7 666	8 333	9 500	8 500
Хонины арьс	3 400	3 500	1 800	500	1 133	1 000	-	500
Ямааны арьс (ноолууртай)	-	25 290	-	-	-	750	-	-
Ямааны ноолуур	750	92 330	75 800	80 000	50 625	45 000	110 000	105 000

Багануур дүүргийн түүхий эдийн захын дундаж үнээр соёолон адуу 1000.0 мянган төгрөг, үхэр 1200.0 мянган төгрөг, эр хонь 270.0 мянган төгрөг, эм хонь 240.0 мянган төгрөгийн ханштай байв.

Нийслэлийн түүхий эдийн захуудын сарын дундаж үнээр тэмээний шир 22500.0 төгрөг, адууны шир 10150.0 төгрөг, үхрийн шир 1.8-2.3 метр урттай 5000.0 төгрөг бол, 2.3 метрээс дээш урттай нь 8500.0 төгрөгийн ханштай байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Хэрэглээний сагс: Үнийн индекс тооцох зорилгоор бүрдүүлсэн дундаж өрхийн хэрэглээг төлөөлөх чадвартай, хүн амын өргөн хэрэглээний бараа, үйлчилгээний нэр төрлийн жагсаалтыг ойлгоно.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний жин: Өрхийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нийт зардалд тухайн бараа, үйлчилгээний зардлын эзлэх хувь.

Хэрэглээний үнийн индекс (ХҮИ): Хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нийт өрхөөр тооцсон үнийн өөрчлөлтийг харуулна.

Тооцох аргачлал:

ХҮИ-ийг хэрэглээний сагс, хэрэглээний жин гэсэн хоёр үзүүлэлтийг ашиглан, хувиргасан үнийн Ласпейресийн индексийн томъёогоор тооцно. Үүнд:

$$I_{ct}^L = \sum \left(\frac{P_{it}}{P_{it-1}} \right) \left(\frac{P_{it-1}}{P_{it-2}} \right) \dots \left(\frac{P_{i2}}{P_{i1}} \right) \left(\frac{P_{i1}}{P_{i0}} \right) \frac{P_{i0} Q_{i0}}{\sum P_{i0} Q_{i0}}$$

I_{ct}^L – t тайлант үеийн Ласпейресийн үнийн индекс
t – Тайлант үе
0 – суурь үе
 P_t^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 P_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 q_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ

ХҮИ-ийн сагсны төлөөлөх чадварыг нэмэгдүүлэх, үнэн зөв байдлыг хангах үүднээс хэрэглээний сагс, жинг 5 жилд нэг удаа шинэчилдэг. Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний сагсыг Улаанбаатар хотод 344 бараа, үйлчилгээ (аймагт 238 бараа, үйлчилгээ)-ээр бүрдүүлж, Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааны 2015 оны үр дүнгээр жинг тооцон, 2015 оны шинэчилсэн суурьтайгаар 2017 оны 4 дүгээр сараас эхлэн тархааж байна. ХҮИ-ийг тооцохдоо бараа, үйлчилгээний геометр дундаж үнийг ашигласан.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ (2021* оны эхний хагас жилд)

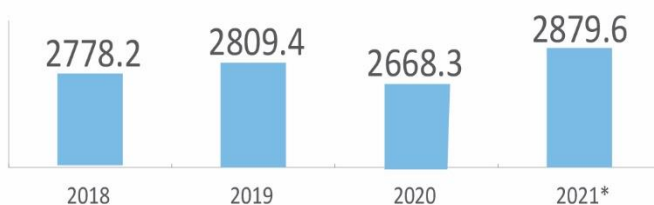
Уул уурхай, олборлолт, тэрбум төгрөг

Боловсруулах үйлдвэрлэл, тэрбум төгрөг

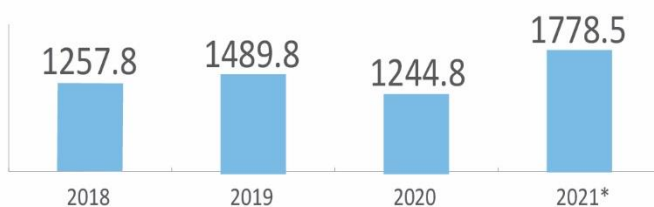
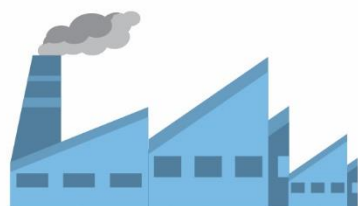
Цахилгаан хий, уур, агааржуулалт, тэрбум төгрөг

Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа, тэрбум төгрөг

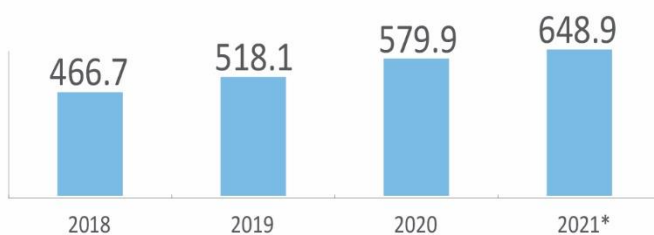
Уул уурхай, олборлолт, тэрбум төгрөг

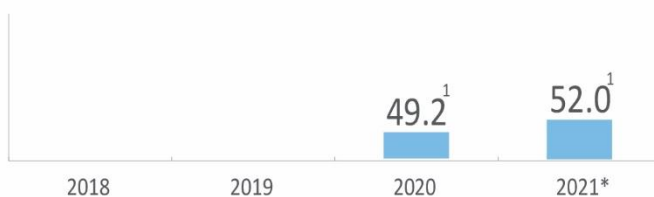
Боловсруулах үйлдвэрлэл, тэрбум төгрөг

Цахилгаан хий, уур, агааржуулалт, тэрбум төгрөг

Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа, тэрбум төгрөг

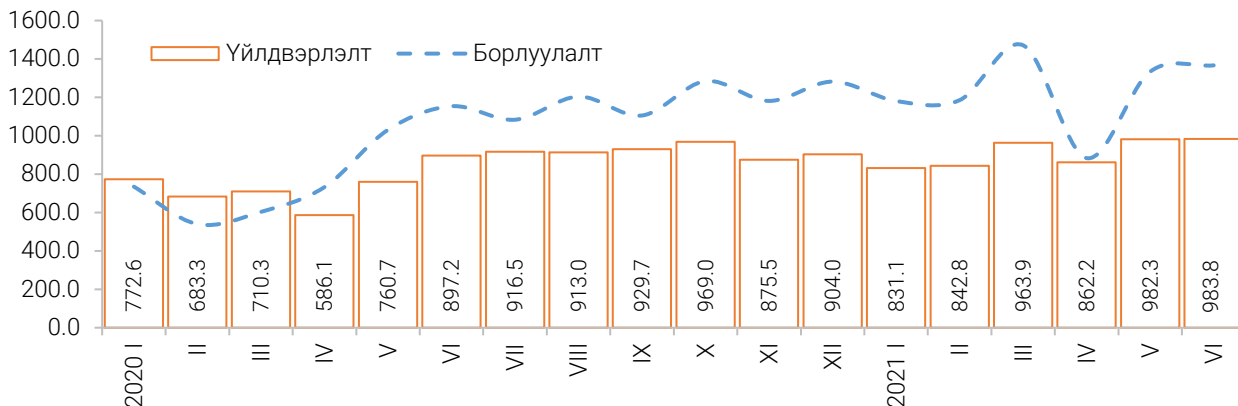

¹ 2020 оноос эхлэн дэд салбар нэмсэн.

АЖ ҮЙЛДВЭР

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн газрууд 2021 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 5.4 их наяд төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, 7.3 их наяд төгрөгийн борлуулалт хийсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад үйлдвэрлэлт 817.1 (17.9%) тэрбум төгрөгөөр, борлуулалт 2246.3 (44.3%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн байна.

Зураг 25. Аж үйлдвэрийн 2020-2021* оны үйлдвэрлэлт, борлуулалт, сараар, тэрбум төгрөгөөр

Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2021 оны эхний жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 2879.6 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 211.3 (7.9%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт 354.6 (4.1 дахин) тэрбум төгрөгөөр, металлын хүдэр олборлолт 178.1 (9.7%) тэрбум төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2021 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 1778.5 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 533.8 (42.9%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 164.6 (99.1%) тэрбум төгрөгөөр, мах боловсруулах, консервлох үйлдвэрлэл 72.8 (91.6%) тэрбум төгрөгөөр, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 55.9 (53.6%) тэрбум төгрөгөөр, үр тарианы гурлын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 28.5 (30.1%) тэрбум төгрөгөөр, хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 23.3 (24.5%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлох нөлөө үзүүлсэн байна.

Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 2021 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 648.9 тэрбум төгрөг болж, өмнөх онтой харьцуулахад 69.0 (11.9%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

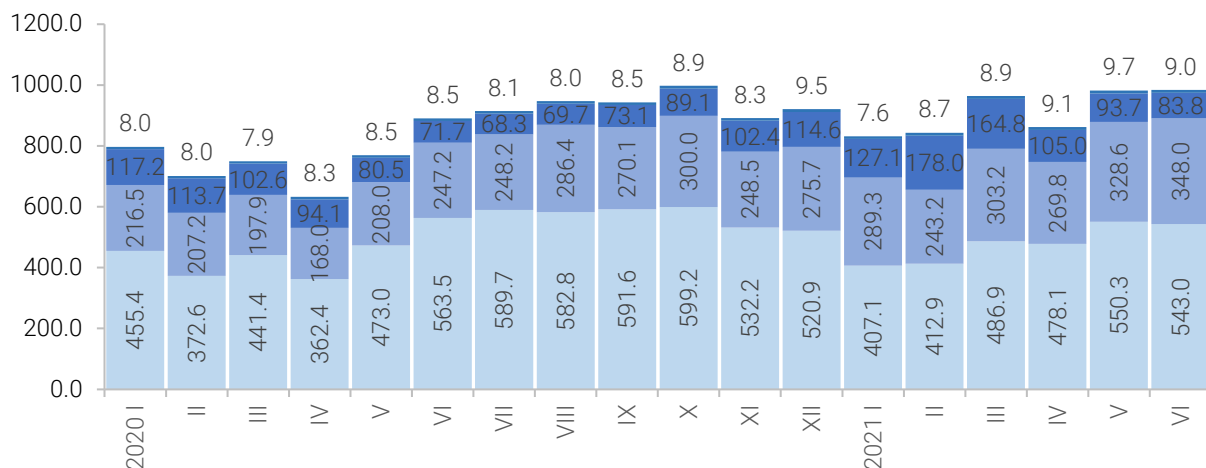
Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 2021 оны эхний хагас жилд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 52.0 тэрбум төгрөг болж, өмнөх онтой харьцуулахад 2907.3 (5.9%) сая төгрөгөөр өсөхөд хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ 1222.7 (23.7%) сая төгрөгөөр, ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа 929.1 (3.0%) сая төгрөгөөр өссөн нь голлох нөлөө үзүүлсэн байна.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбар 2021 оны 6 дугаар сарын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 983.8 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт хийснээс уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбар 55.2 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрлэл 35.4 хувийг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 8.5 хувийг, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 0.9 хувийг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 28. Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл

Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2020 VI	2021 VI*	$\frac{2021^*}{2020}$ %
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр				
Чулуун нүүрс	мян.тн	4 986.2	1 518.9	30.5
Хүрэн нүүрс, бөөгнөрөөгүй	мян.тн	1 918.8	2 169.8	113.1
Цэвэршүүлээгүй алт	кг	6 733.3	7 130.2	105.9
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.тн	1.1	13.9	12.6**
Боловсруулах үйлдвэр				
Малын мах	тн	6 113.4	10 914.5	178.5
Өлөн гэдэс	мян.гогцоо	184.1	141.3	76.8
Хиам	тн	2 436.0	3 225.9	132.4
Боловсруулсан шингэн сүү	мян.л	21 625.7	26 983.0	124.8
Гурил	тн	95 384.5	95 422.3	100.0
Талх	тн	11 991.1	15 502.1	129.3
Нарийн боов	тн	8 867.5	13 856.1	156.3
Пүнтүүз	тн	29.6	31.6	106.8
Цагаан архи	мян.л	7 144.8	8 198.5	114.7
Оргилуун дарснаас бусад төрлийн усан үзмийн дарс	мян.л	85.4	56.7	66.4
Самнасан ноолуур	тн	199.0	222.6	111.9
Хивс, шалны нэхмэл дэвсгэр	мян.м2	24.1	13.4	55.6
Сүлжмэл эдлэл-ноолуур	мян.ш	654.4	149.6	22.9
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж				
Цахилгаан эрчим хүч	мян.квт.цаг	3 116 273.1	3 517 556.6	112.9
Дулааны эрчим хүч	мян.гкал	5 132.2	5 360.2	104.4
Усан хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа				
Төвлөрсөн сүлжээгээр цэвэр, бохир ус дамжуулах, түгээх үйлчилгээ (уур, халуун уснаас бусад)	мян.м3	22 302.4	23 058.5	103.4

Зураг 26. Аж үйлдвэрийн 2020-2021* оны нийт үйлдвэрлэл, салбараар, сараар, тэрбум төгрөгөөр

- Усан хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа
- Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж
- Боловсруулах аж үйлдвэр
- Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт борлуулалтын 3454.4 тэрбум төгрөгийг дотоодод, 3860.8 тэрбум төгрөгийг гадаадад борлуулсан байна.

2021 оны эхний хагас жилд борлуулсан нийт бүтээгдэхүүний 52.8 хувийг экспортоор гаргасан байна. Нийт экспортын 68.9 хувийг металлын хүдэр олборлолт, 11.6 хувийг газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт, 6.6 хувийг чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт, 6.0 хувийг кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, 3.7 хувийг ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл, 1.8 хувийг мах боловсруулах, консервлох үйлдвэрлэл, 0.7 хувийг уул уурхайн бусад ашигт малтмал олборлолт, 0.5 хувийг хувцас үйлдвэрлэл, 0.05 хувийг бусад үйлдвэрлэл тус тус эзэлж байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны ангилал: НҮБ-аас гишүүн орнууддаа мөрдөхийг зөвлөмж болгосон эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны олон улсын стандарт ангилалд нийцүүлэн боловсруулсан үндэсний ангилал юм.

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм.

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 29. Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт, салбараар, өссөн дүн, оны үнээр

Салбар	Нийт бүтээгдэхүүн		
	2020 I-VI	2021 I-VI*	2021 2020 %
	сая төгрөг		
БҮГД	4 542 074.9	5 359 220.3	117.9
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	2 668 262.0	2 879 631.8	107.9
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	589 098.1	313 522.2	53.2
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	112 206.0	466 860.1	4.1**
Металлын хүдэр олборлолт	1 843 597.5	2 021 786.4	109.7
Бусад ашигт малтмал олборлолт	22 804.5	50 743.2	2.2**
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	100 555.9	26 719.9	26.6
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	1 244 755.3	1 778 596.0	142.9
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	670 846.6	899 764.4	134.1
Мах боловсруулах, консервлох	79 498.0	152 354.1	191.6
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	12 191.2	14 612.7	119.9
Сүү сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	104 383.4	160 354.7	153.6
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	94 935.0	123 510.1	130.1
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	95 287.8	118 605.6	124.5
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	-	6 976.8	-
Ундаа үйлдвэрлэл	284 551.2	323 350.4	113.6
Тамхи үйлдвэрлэл	13 465.1	36 466.7	2.7**
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	175 172.6	151 273.8	86.4
Хувцас үйлдвэрлэл	31 087.0	48 067.4	154.6
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	11 149.1	6 953.8	62.4
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	3 024.8	195.6	6.5
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	24 312.9	31 445.5	129.3
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	25 284.0	16 829.2	66.6
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	166 247.0	330 938.3	199.1
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	36 120.0	55 618.2	153.9
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	29 894.1	18 039.9	60.3
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	3 820.7	23 435.5	6.1**
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	33 221.6	38 888.6	117.1
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	226.7	-	-
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 902.7	2 735.8	143.8
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	892.0	177.4	19.9
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	44.7	774.1	17.3**
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	1 981.1	1 384.3	69.9
Тавилга үйлдвэрлэл	6 213.5	6 097.6	98.1
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	6 445.1	1 804.3	27.9
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	3 404.0	107 705.6	31.6**
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	579 882.3	648 909.8	111.9
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	579 882.3	648 909.8	111.9
УС ХАНГАМЖ; СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	49 175.3	52 082.6	105.9
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	30 847.3	31 776.4	103.0
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	13 162.6	13 918.1	105.7
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	5 165.4	6 388.1	123.7

“Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал” статистикийн 2021 оны VI сарын танилцуулга

Хүснэгт 30. Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний борлуулалт, салбараар, өссөн дүн, оны үнээр

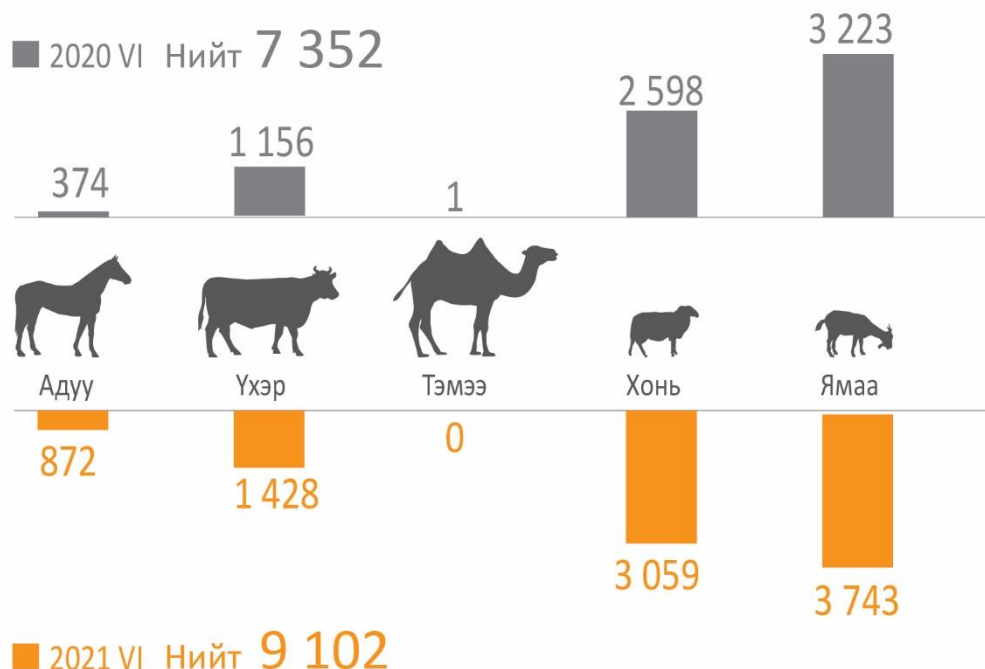
Салбар	Аж үйлдвэрийн борлуулалт			
	2020 I-VI	2021 I-VI*	$\frac{2021}{2020}$ %	Үүнээс: экспорт, %
	сая төгрөг			
БҮГД	5 068 934.9	7 315 285.4	144.3	52.8
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	2 731 472.2	4 523 147.5	165.6	75.0
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	350 860.4	352 191.1	100.4	72.0
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	94 222.8	446 053.6	4.7**	100.0
Металлын хүдэр олборлолт	2 118 246.0	3 634 918.3	171.6	73.3
Бусад ашигт малтмал олборлолт	20 682.9	64 142.6	3.1**	47.5
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	147 460.1	25 841.9	17.5	-
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	1 707 743.0	2 089 816.6	122.4	22.4
Хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	968 262.5	1 220 093.2	126.0	5.8
Мах боловсруулах, консервлох	82 401.3	171 592.8	2.0**	40.4
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	19 022.6	30 281.4	159.2	-
Сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	127 130.4	191 056.3	150.3	-
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	120 051.2	130 530.0	108.7	0.8
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	113 461.8	142 543.5	125.6	-
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	-	6 976.8	-	-
Ундаа үйлдвэрлэл	506 195.2	547 112.4	108.1	0.1
Тамхи үйлдвэрлэл	29 221.3	25 028.4	85.7	-
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	102 616.7	170 867.3	166.5	83.4
Хувцас үйлдвэрлэл	17 325.6	47 576.1	2.7**	44.4
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	12 384.8	7 953.8	64.2	-
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	3 629.1	330.6	9.1	-
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	22 964.7	32 475.6	141.4	-
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	23 308.6	16 860.1	72.3	-
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	385 486.9	287 815.8	74.7	80.6
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	42 539.5	61 396.0	144.3	-
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	37 343.3	25 301.6	67.8	-
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	3 854.2	29 350.9	7.6**	0.6
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	35 441.4	42 902.1	121.1	-
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	149.8	-	-	-
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 784.5	2 556.7	143.3	3.4
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	892.0	175.4	19.7	-
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	18.9	774.6	40.9**	-
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	2 082.4	1 607.6	77.2	-
Тавилга үйлдвэрлэл	6 733.9	6 780.3	100.7	-
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	7 403.8	2 264.9	30.6	1.3
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	4 299.1	107 705.6	25**	-
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	579 791.9	648 909.7	111.9	-
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	579 791.9	648 909.7	111.9	-
УС ХАНГАМЖ, СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	49 927.8	53 411.4	106.9	-
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	32 053.1	33 076.9	103.2	-
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	13 363.8	13 671.8	102.3	-
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	4 510.9	6 662.7	147.7	-

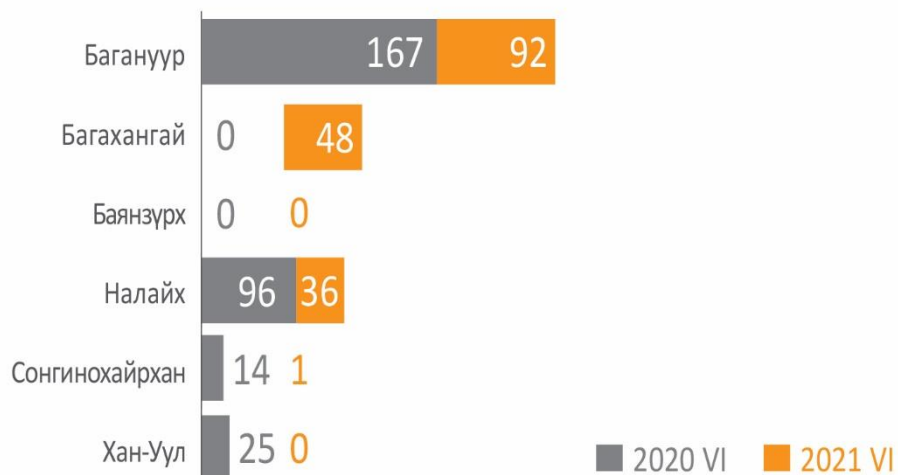
МАЛ АЖ АХУЙ (2021 оны эхний хагас жил)

МАЛ АЖ АХУЙ

ЗҮЙ БУСААР ХОРОГДСОН ТОМ МАЛ, малын төрлөөр

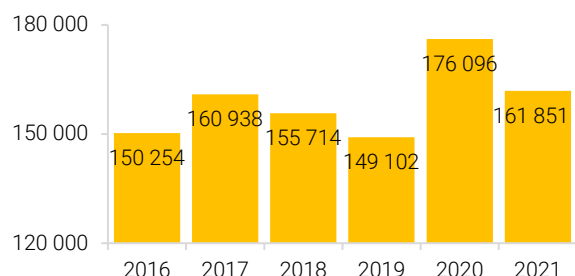
ӨВЧНӨӨР ХОРОГДСОН МАЛ, БҮСЭЭР

МАЛ АЖ АХУЙ

Мал төллөлт, төл бойжилт: Нийслэлийн хэмжээнд 2021 оны эхэнд тоологдсон төллөх насны нийт 222842 хээлтэгч малын 167667 (75.2%) нь 2021 оны эхний хагас жилд төллөсөн байна. Эм хонины 82.6 хувь, эм ямааны 78.3 хувь, үнээний 63.4 хувь, гүүний 56.4 хувь, ингэний 51.2 хувь нь төллөжээ. Нийт 167891 төл гарсны 6040 төл мал хорогдож, 161851 төл бойжиж, төл бойжилт 96.4 хувьтай байна.

Зураг 27. Бойжуулсан төлийн тоо, эхний хагас жилд

Мал төллөлтийн мэдээг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад төллөсөн хээлтэгч 12.9 (7.7%) мянган толгойгоор, бойжсон төл 14.2 (8.8%) мянган толгойгоор буурсан байна.

Бойжуулсан нийт төлийн 6.7 хувийг унага, 16.2 хувийг тугал, 42.6 хувийг хурга, 34.5 хувийг ишиг эзэлжээ.

Хүснэгт 31. Төл бойжилт, толгой, эхний хагас жилд

Дүүрэг	Төллөсөн хээлтэгч	Гарсан төл	Хорогдсон төл	Бойжсон төл	Төл бойжилт
Багануур	77 510	77 510	3 035	74 475	96.1
Багахангай	10 462	10 462	253	10 209	97.6
Баянзүрх	18 555	18 768	326	18 442	98.2
Налайх	17 133	17 133	841	16 292	95.1
Сонгинохайрхан	34 785	34 785	894	33 891	97.4
Хан-Уул	9 222	9 233	691	8 542	92.5
Дүн	167 667	167 891	6 040	161 851	96.4

Хүснэгт 32. Төл бойжилт, толгой, эхний хагас жилд

Үзүүлэлт	2019	2020	2021	Үүнээс:				
				Ботго	унага	тугал	хурга	ишиг
Гарсан төл	150 973	180 656	167 891	44	11 266	26 525	71 771	58 285
Бойжсон төл	149 102	176 096	161 851	44	10 915	26 197	68 920	55 775
Хорогдсон төл	1 871	4 560	6 040	-	351	328	2 851	2 510
Бойжилтын хувь	79.9	97.5	96.4	100.0	96.8	98.7	96.0	95.7

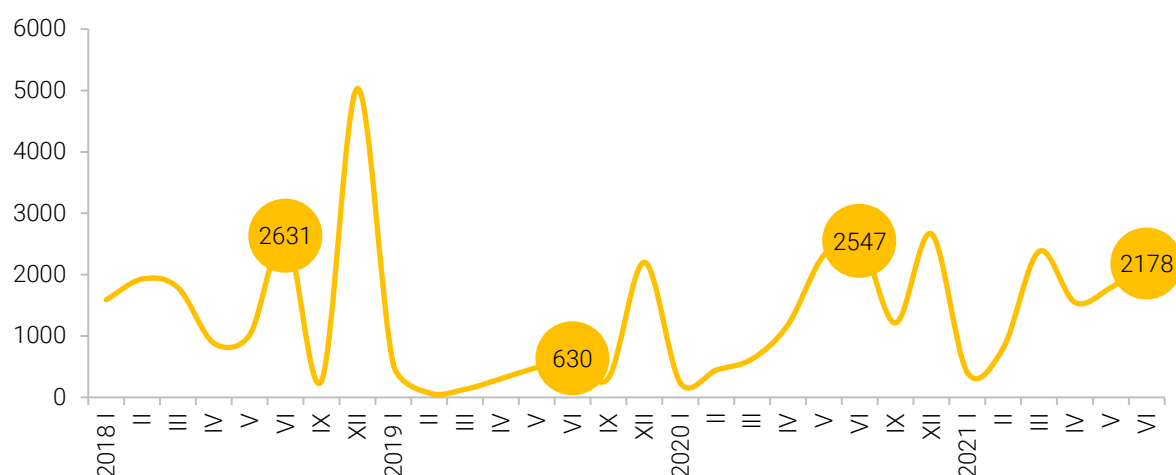
Том малын зүй бус хорогдол: Нийслэлийн хэмжээнд 2021 оны эхний хагас жилд 9102 толгой том мал зүй бусаар хорогдсон нь оны эхний нийт малын 1.9 хувьтай тэнцэж байна. Хорогдсон нийт малын 3085 (33.9%) нь хээлтэгч мал байна.

Том малын зүй бус хорогдлыг төрлөөр авч үзвэл 9.6 хувийг адуу, 15.7 хувийг үхэр, 33.6 хувийг хонь, 41.1 хувийг ямаа эзэлж байна.

Хүснэгт 33. Том малын зүй бус хорогдол, дүүргээр, жил бүрийн эхний хагас жилд

Төрөл	2018 I-VI		2019 I-VI		2020 I-VI		2021 I-VI	
	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч
Нийслэлийн дүн	9 841	2 375	2 173	816	7 352	4 503	9 102	3 085
Багануур	1 563	425	1 071	240	2 272	760	2 113	374
Багахангай	843	-	170	170	102	102	302	230
Баянзүрх	1 530	330	535	212	544	260	630	265
Налайх	1 137	210	190	45	981	572	1 769	777
Сонгинохайрхан	3 374	999	53	53	2 606	2 435	2 214	711
Сүхбаатар	82	18	-	-	-	-	-	-
Хан-Уул	1 312	393	154	96	847	374	2 074	728

Зураг 28. Том малын зүй бус хорогдлын мэдээ, сараар

Ойлголт, тодорхойлолт:

Том малын зүй бус хорогдол: Гэнэтийн аюулаар буюу байгалийн аюулт үзэгдэл, өвчнөөр хорогдсон (халдвартай, халдваргүй) зэрлэг амьтанд идүүлсэн, бариулсан ба бусад шалтгаанаар хорогдсон төл малаас бусад малыг оруулна.

Бэлэн хээлтэгч: Малыг төрөл бүр дэх нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

ХОТ НИЙТИЙН АЖ АХУЙ (2021 оны эхний хагас жилд)

ᠴᠡᠪᠦᠷ ᠤᠰᠤᠨ ᠪᠣᠷᠯᠠᠭᠤᠯᠠᠲ

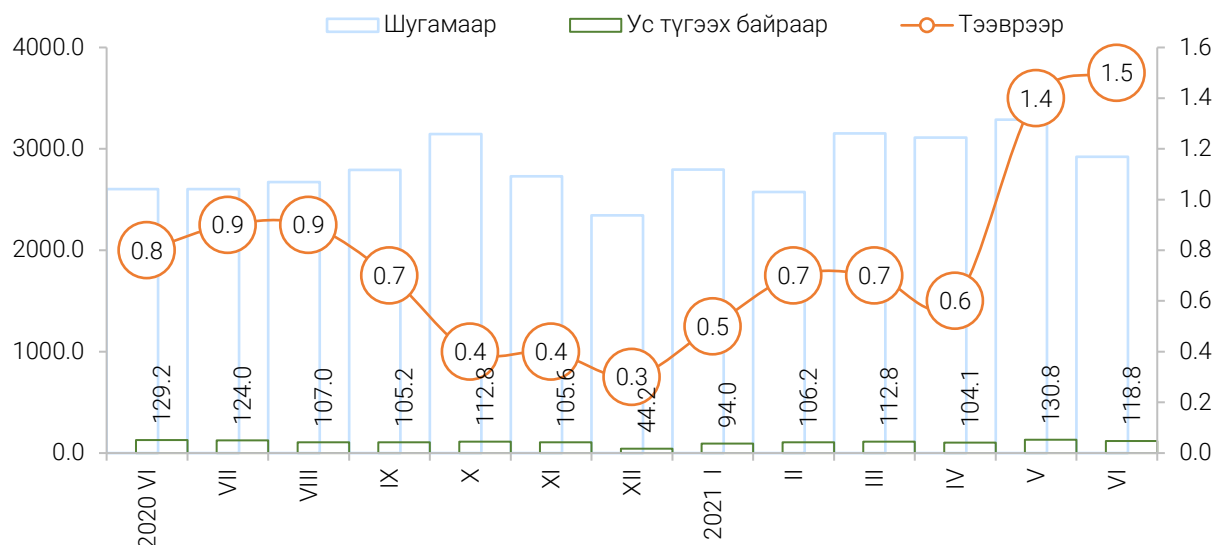
Цэвэр усны борлуулалт (сая метр³)

Хүн амд түгээсэн цэвэр ус

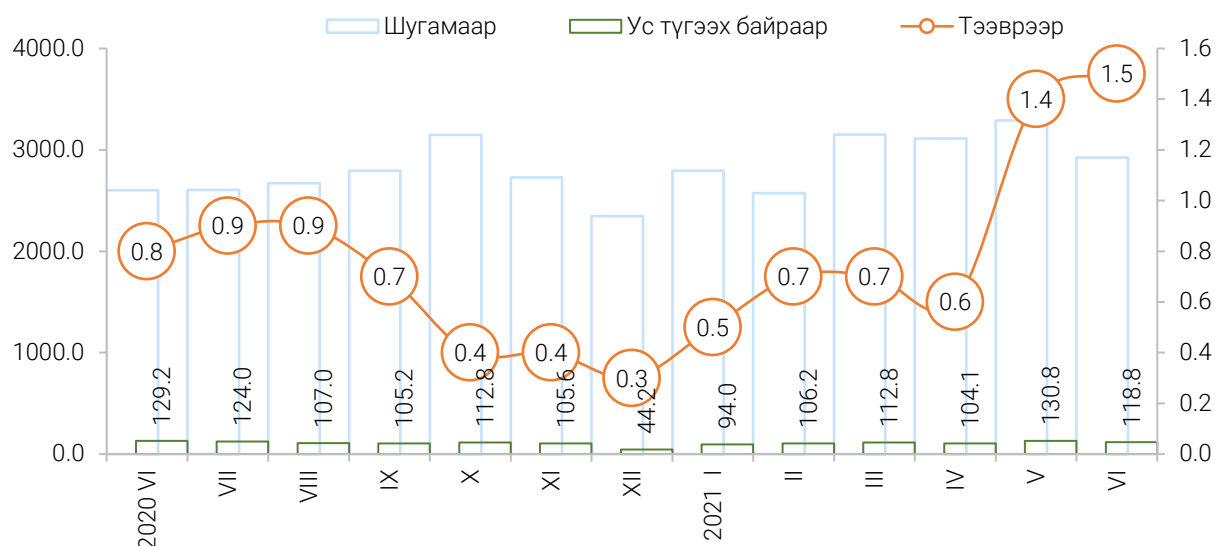

Зураг 30. Татан зайлуулсан бохир, сараар, мян.м³

2021 оны 6 дугаар сард хүн амд түгээсэн цэвэр усны 2923.6 мян.м³ (96.05%) усыг төвлөрсөн шугамаар, 118.8 мян.м³ (3.9%) усыг ус түгээх байраар, 1.5 мян.м³ (0.05%) усыг тээврээр түгээсэн байна.

Зураг 32. Хүн амд борлуулсан усны хэмжээ, түгээлтийн төрлөөр, сараар, мян.м³

Ойлголт, тодорхойлолт:

Шахсан ус: Ус хангамжийн эх үүсвэрээс хотын ус хангамжийн төвлөрсөн сүлжээнд нийлүүлсэн ус

Борлуулсан ус: Хотын ус хангамжийн төвлөрсөн системээс хэрэглэгчийн тоолуураар болон ус түгээх байраар дамжуулан борлуулсан ус

Татан зайлуулсан бохир: Ус ариутгах татуургын шугамаар дамжуулан бохир ус цэвэрлэх байгууламжид хүлээн авсан бохир усыг

Сувагжуулалтын орлого: Хэрэглэгчийн тоолуураар болон бохир зөөврийн авто машинаар дамжуулан ариутгах татуургын системд хүлээн авч татан зайлуулсан үйлчилгээний орлого

Танилцуулгыг хянасан:

Ц.Заяхүү

Э.Зоригбат

Танилцуулгыг бэлтгэсэн:

Ө.Нандинцэцэг

Гэмт хэрэг, Эрүүл мэнд

Ё.Ганчимэг

Нийслэлийн төсөв, Нийгмийн даатгал

Э.Цэнд-Аюуш

Цаг уур, агаарын чанар, аюулт үзэгдэл, осол

М.Хуралай

Мал аж ахуй

О.Мягмардорж

Хэрэглээний үнэ

Б.Лхагвасайхан

Аж үйлдвэр

Ч.Бүжинлхам

Хотын нийтийн аж ахуй

Ө.Ган-Од

Инфографик мэдээлэл, хавтасны дизайн

Танилцуулгыг нэгтгэсэн:

Ө.Ган-Од

НИЙСЛЭЛИЙН СТАТИСТИКИЙН ГАЗАР

Утас: +(976)-11-328787
+(976)-11-327946
+(976)-11-322783
и-мэйл: ulaanbaatar@nso.mn

Утас: +(976)-11-328787
 +(976)-11-327946
 +(976)-11-322783